

"STRAŽA"

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 135.

Maribor, dne 19. novembra 1909.

Letnik I.

Duševno siromaštvo!

Člasi štajerske liberalne stranke se čezda-
ljebolj razkrinkuje kot protikrščansko. Zadnjič je tajilo Kristusa-Boga, potem krščan-
stvo označilo za „judovski strup“, zdaj pa se je na
cerkev spravilo, češ, da je „duševno siromašna“ in
od dne do dne hira, dokler je ne bo, in ne bo padel
Rim v veliko veselje in zadoščenje vseh svobodo-
miselcev.

Cisto zadovoljni smo, da se naša liberalna
stranka kaže tako kakršna je v resnici. Za nas je
veliko bolje, če „Narodni Dnevnik“ ne piše več ta-
ko kakor pred meseci, ko je objavil govore dr.
Kukovčeve, v katerih se je Narodna stranka slikala
za verno in krščanstvo spoštovalno. (Stajersko kmeč-
ko ljudstvo bo odslej veliko lažje spoznalo, da so
tudi celjski gospodje le oddelek iz one velike med-
narodne jate, ki kriči zoper Kristusa in njegovo cer-
kev, in ki imajo svoje brate v onih nepotrpežljivih
španskih svobodomiselnih, ki delajo za svoje ideje z
bombo in strupom.)

Kar nas pri tej stvari zanima, je orožje, s
katerim grede Dnevnikarji v boj, in to orožje je ta-
ke vrste, da si ne moremo kaj, da se ga ne bi na-
tančneje ogledali.

Prvo orožje je zgodovinska laž. Dandanes mo-
re le neskončno zabiti liberalen učitelj trditi, da je
katoliška cerkev „duševno siromašna“. Duševno ne
samo siromašen, ampak čisto bankeroten, ne pač ti-
sti, ki je kaj takega v stanu pisati, in če to celo
sam verjame, sploh ni pri pravi pameti. Uprav ve-
likanskih zaslug, ki si jih je katoliška cerkev na
vseh kulturnih poljih tekom stoletij pridobila, ne taji
noben znanstvenik; duševni siromak od „Dnevnika“
naj nekoliko pogleda v novejša zgodovinska dela
protestantov, da se mu bo v glavi nekoliko posve-
tilo. Cerkev je bila prva učiteljica narodov, ona je
države osnovala, njej se imamo zahvaliti ne samo za
ljudsko šolstvo, ampak tudi za vseučilišča, ona je
začetnica ne samo modroslovnih in drugih abstrakt-
nih znanosti, marveč moške so tudi tisti bili,
ki so prvi zasnovali naravoslovne vede; cerkev je
prva začela racionalno obdelovati zemljo, prva je
postavila tehniko v službo človeškega napredka na
socialnem polju, prva je začela delati za uboge, bol-
nike in od življenja boja zapostavljene. In še danes
ali morebiti prav danes je veliko več znanstvenikov

vernih (kakor nevernih, in katoliška cerkev prav po-
sebič šteje na polju vede veliko svojih sinov in jih
bode še vedno več! Le to je, da svobodomiselni uče-
njaki znajo upiti, delati reklamo in klišeje ponare-
jati, dočim so verni učenjaki bodisi katoliški ali
protestantski, tihi in preveč sami zase.

Da imajo liberalci v javnosti toliko uspehov,
to je zasluga dveh reči: 1. zlo ima samo na sebi ve-
liko privlačno moč, 2. sovražniki vere imajo še da-
nes skoro vse časopise v rokah. Prezračilno je to
povdarjal na pravkar minuli generalni sinodi vseh
protestantskih cerkev v Berlinu dne 5. novembra
superintendent Köpfig s sledečimi besedami:

„Pretežen del časopisja in tiska sploh služi
razširjanju protikrščanskega in protikrščanskega nazi-
ranja. Najhujši pa je upliv tega časopisja zavoljo te-
ga, ker se laska človeškim strastem in na ta način
izpodkupa npravnno mišljenje v našem ljudstvu. Po-
mislimo le na poročila o različnih procesih! Niti Gr-
ki, najbolj nadarjeni narod v starem veku, bi ne
bili trpeli takega časopisja, kakor ga imamo mi
danes!“

Ni resnica in napredek, kar vzdržuje liberal-
ce ampak izborna organizacija, s katero razpolaga
laž po svoji naravi. To nam dokazujejo tudi sloven-
ske liberalne stranke.

Drugo orožje Dnevnikarskega člankopisca je
prvemu na las podobno; je namreč tudi laž, ki se
pa nanaša na sedanjost. Hvali se namreč s svobod-
no šolo na Francoskem! Mož ne ve, kako Francozi
sami sodijo o svoji šoli, tudi ne bere, kako moderna
francoska modroslovna šola, ki pač ni klerikal-
na, sodi o svobodni državni šoli. Znani Le Bon v
svoji „Psihologiji mas“ v posebnem odstavku fran-
cosko državno svobodno šolo imenuje dobesedno šo-
lo zločina in vzgojilnice hudodelcev. In Le Bon
ni klerikalec! Iz svobodne šole pridejo največji lum-
pi, pravne propalice in anarhisti. (To pa zato, ker
jih učitelji uče, da Boga ni, da je domovina neum-
nost, vera bajka, narodnost zastarel pojem itd., res
je le, da so vsi ljudje svobodni, in da so le višje
razvite živali.)

Tretje orožje Dnevnikovega modrijana pa je
samoprevara in goljufanje drugih, nujna posledica
laži. Pravi, kako ga veseli, če katoličani kje kako
izobraževalno društvo ustanove, češ, z izobrazbo si
sami grob kopljejo. Ne boš, bratec! To čenčo si
pobral od kranjskih social-liberalcev, ki so jo lani
prav dolgo lajnali, dokler se niso naveličali. Prvič

ni res, da se liberalci krščanskih izobraževalnih
društev veseli, ampak vsak liberalcec je vsakokrat,
kadar se katero ustanovi, hudo žalosten. Drugič kr-
ščanska izobrazba krščanskim ljudem ne more gro-
ba izkopati. Grob koplje ljudem le liberalna izobraz-
ba, ker sploh ni izobrazba, ampak le videz izob-
razbe: 1. zanikanje vsega, 2. razdiranje, 3. dvom
in 4. sovraštvo.

Glede „Dnevnika“ in njegove stranke v obče
pa zelo dvomimo, ako bo žel uspehov na tem potu.
„Narod“ je, ko je imel še marljivega sotrudnika v
dr. Stancu, ki je bil (svoje)čas „kulturobpjnej“, da
mu ni bilo para, faliral, in „Dnevniku“ se zna isto
zgoditi, če bo pogreval stare „Narodove“ otrobe.

Tužni Korotan.

Nad vse žalostne so razmere, v katerih živ-
naši bratje na Koroškem. Zdi se, kakor da bi na-
silni germani koncentrirali vse svoje moči na to de-
želo, da s silo udušijo slovenski življenj. Skoro ne mi-
ne dan, da ne bi zadali Slovence novih udarcev,
in jim storili nove krivice. V zadnji številki smo po-
ročali o dveh slučajih, ki sta se zgodila v zadnjem
času. Župana Miklavčiča so aretirali, ker je zahte-
val na celovškem kolodvoru vozni listek v sloven-
ščini, takoj nato pa so hoteli s silo preprečiti otvo-
ritev tamburaškega doma na Brnci.

Ni še minulo teden dni, kar ste se zgodili ti
dve nasilstvi, in zopet moramo poročati o novih kriv-
vicah, ki kriče po maščevanju. G. A. Erat od Mar-
je na Zili pri Beljaku je zahteval vozni listek slo-
vensko. Zato ga je reder aretirali in zaprl, ne da bi
ga poprej zaslišali. Šele drugi dan je bil zašlišan
in obsojen na 24 ur zapora. Če torej Slovenec na
Koroškem v maternem jeziku zahteva na železnici
vozni listek, ki ga mora pošteno plačati, ga zato
obsodijo v zapor.

O drugi krivici, ki so jo zadali Nemci Sloven-
cem, prinaša ljubljanski „Slovenec“ sledečo brzojav-
ko: Vsled pritiska nemških nacionalcev in vlade, je
velikovško okrajno glavarstvo zaprlo „Narodni dom“
v Grebinju.

To je nezaslišano! Med najbolj divjimi narodi,
ki nimajo niti pojma o kulturi, ne boš doživel kaj
takega, kar se godi dan za dnem na Koroškem. Člo-
vek bi tega nikakor ne mogel verjeti, ko ne bi ve-
del, da vlada na Avstrijskem kabinetu Bienerth—

Ta zapuščeni kraj, ta samotni vrt pa je bil
staremu Korvinu najljubše na svetu.

To edino je bilo, kar je ljubil, tu je gospodo-
val v tihoti in (samoti popolnoma sam, gospodoval
samemu sebi, kajti služabnika ni imel, ampak pičli
živež, ki si ga je privoščil, pripravljali si je sam.
Denarja ni zapravljval nikoli, čeprav je imel veliko
premoženje, podedovano po očetu, slavnemu zdrav-
niku.

Od njega je imel tudi velikansko knjižnico in
čeprav se ni bil mikdal kaj prida šolal, prisvojil si
je bil wendar polagoma s pomočjo očetovo in raznih
knjig precejšno občno omiko; pozneje pa se je le
pečal z mistiko, z alhimijo, s fiziko in pa z naturo-
znanstvom.

V mladih letih vpregel se je bil po prigovar-
janju očetovem tudi ta čudni mož v ojnice težkega
zakonskega voza, toda ni ga vozaril dolgo po sa-
motah svojega Zatišja. Leto dni po sklenjenem za-
konu umre mu oče in odsihdoh mu je prihajalo za-
konsko breme od dne do dne težje.

Se manj ga je veselilo, ko mu je kmalu na to
podarila ženka nežnega sinka, in mrmral je takrat
nekač v brado, da se mu ni porodil sin ob pravem
času. Sama bilo je ime Lucijan; to ime mu je iz-
brala mati, kateri je bil edina luč, edino veselje v
temnih ilneh nesrečnega zakona.

Blaga žena ni mogla najti sreče poleg moža,
čudaka in skopuha. Hirača je od dne do dne, pro-
pala v nevarno bolezen, a mož čudak ni pustil
zdravnika k nji, češ, narava sama, največja moč,
je tudi najboljši zdravnik — ona naj pomaga.

In pomagala je: rešila je ubogo ženo ter jo
položila v hladni grob k večnemu pokoju.

Kako je jokala šestletni Lucijan, ko so mu po-
kopali mlado mater,

PODLISTEK.

Skopuhov sin.

I.

Zalobno je zaklenkal mrtvaški zvon v majh-
nem trgu slovenske domovine.

Tožni glasovi oznanjali so radovednim trža-
nom, da je ravnokar hipoma umrl stari grajski po-
sestnik, ki je bil pod imenom „stari Zatišnik“ vsa-
kemu izmed tržanov dobro znan.

In glej! Povsodi si čul šepet in glasno govorico.

— Je-li mogoče, čudil se je ondi možak, je-li
mogoče, da je umrl tako hitro? Se pred eno uro
videl sem ga (zamišljenega hoditi po vrtu.

— Bog nas varuj, pristavi starikav kmet, pra-
vijo, da je bil kaj čuden mož to, pravijo, da je bil
v zvezi s hudi.

— Kaj boš ti govoril, ti ne boš nič govoril,
ustavi ga tu velik suh mož, imenovan Stempiharjev
Groga, ti ne veš nič, a jaz vem, jaz, ki sem mu
kopal korenine in zelišča, in donašal tiče in hrošče
in drugo golazen in gomazen, jaz vem, da je bil v
zvezi s hudičem! Čuden človek je bil in skopuh, to
pa to! Nosil in nosil sem mu ono drobnjad, a le
redkokrat mi je dal kosček kruha. In denarja je
imel (ta skopuh, imel, a ne pokazal, to pa — to!
In kaj ima sedaj? Nič! Mrtvoud ga je zadel in mr-
tev leži sedaj tam in reven, reven kakor Stempihar-
jev Groga!

— Pa kaj menite, da nisem raj Stempiharjev
Groga, kakor oni bogatin? Bojje živ Stempiharjev
Groga, kot mrtev grajščak, to pa, to!

Tako je modroval ta Stempihar in oživljal in
spopolnjeval občno govorico.

— Kaj poreče ubogi sin v mestu, ko izve gro-
zno novico?

— Kaj bo z očetovim premoženjem?

— Oj ta čudni starec!

— Oj to čudno življenje in ta čudna, nenadna
smrt!

Tako so ugibali tržani in se radovedno po-
menkovali med sabo, in povsodi si čul le eno novico
in govorico — o smrti starega grajščaka.

Angelj smrti pa je spremljal dušo tako naglo
prominulega tje pred sodni stol večnega sodnika —
resno je gledal doli na radovedne gručice in resno
so šepetale njegove ustni:

— Bedite in molite, kajti ne veste ne ure, ne
dneva!

II.

Na spodnjem koncu trga, kakih pet minut v
stran, dvigal se je ob vznožju gozdnatih holmov
stari grad Zatišje, lastnina našega čudaka Avre-
lija Korvina, po domače starega Zatišnika.

Temne smereke in vitki mesečni so obdajali
staro poslopje tako gosto in do take višočine, da si
od daleč komaj opazil temnorujavo grajsko streho.

Ko pa si prekorakal temni gozdiček, uzrl si
pred seboj zapuščeno, staro poslopje, v eno nad-
stropje zidano ter obdano krog in krog s prostornim
vrtom.

Le redkokrat so hodili kmetje tod mimo, raz-
ven Groge Stempiharja, ki je, kakor je sam pravil,
donašal staremu razno gomazen in golazen, izogi-
bali so se tega kraja in ne brez vzroka imenovali
so tudi to tiho in samotno grajsko okolico kratko
Zatišje.

Schreiner—Wrba, na Koroškem pa deželni predsednik Hein in njegov „tajni svetnik“ Metnitz!

Vse, kar le količkaj diši po slovensko, vse se mora umakniti nemškemu terorizmu. Če vidi zaupnik nemškega Volksrata kakega uradnika v družbi s Slovencem, je gotovo, da bo ta v najkrajšem času prestavljen v kraj, kjer ne bo imel prilike, občevati s Slovenci. Slovenske učitelje in učiteljice nastavlja jo in prestavljajo v nemške kraje, v slovenskem delu dežele pa nastavlja jo trde Nemce in slovenske odpadnike, ki so še hujski kot pravi Nemci. Uradniki, ki so le količkaj pravični Slovencem, so Nemcem trn v peti, in volksrat ruje toliko časa, da je tak uradnik prestavljen. Na njegovo mesto pa mora seveda uradnik, o kojem so Nemci prepričani, da ne bo naklenjen Slovencem, pač pa da jih bo po vseh svojih močeh zatiral. To so škandali, katerih gotovo ne pomni svetovna zgodovina. In vse to se godi pod Bienenrthovo vlado, ki si potem še upa trditi, da je Slovanom pravična! Zoper tako vlado najkrajnejši in brezobziren boj! Dosti dolgo smo čakali, a sedaj je mera polna. Ljudstvo je razburjeno do skrajnosti, in če Nemci ne bodo prenehali s svojimi tolovajstvi, bo nastal vihar, tak vihar, da ga Nemci ne bodo zlepa pozabili. Nemci bodo povzročili vihar, in zato tudi sami nosili njegove posledice.

Poraz soc. demokracije.

Dan 17. novembra je bil za štajersko socialdemokracijo črn dan. Na dveh krajih je bila občutno tepena, v Gradcu in Mariboru pri občinskih volitvah.

Posebno hudo udarec je za socialdemokracijo popolen poraz pri občinskih volitvah v Gradcu, kjer so bili potisnjeni nje najboljši možje iz sedanje pozicije v občinskem odboru. Celo voditelja dr. Schacherl in Resel sta bila tepena, z dne 17. novembra sta nehala biti občinska odbornika mesta Gradec. Veliko strankarskega ponosa je s tem uničenega v socialdemokratskih vrstah, kjer je posebno med pristopnejšimi pristaši imponiralo, da so njih voditelji tudi mestni očetje glavnega mesta štajerske dežele.

Poraz mariborskih socialdemokratov pa ne leži toliko v porazu samem, ampak v razmerju glasov med socialdemokracijo in nemško buržoacijo. To razmerje je tako kričče, da je pomen socialdemokracije za prognoze bodočega političnega življenja v Mariboru globoko padel.

Kaj je krivo poraza socialdemokratov v Gradcu in Mariboru? Simpatije ljudstva do socialdemokratske stranke, ona velevažna utežnica v razvijanju političnih strank, zadnji čas močno pojemajo. Težko je reči, zakaj, a dejstvo je, da pojemajo. — Ljudstvo je pričakovalo nekaj posebnega od socialdemokratov, smatralo jih je za same junake, ki bodo opravili nezasešane čine, opletlo jih je z bajnimi slikami, toda junaških činov ni bilo, domišljija ljudstva je bila varana. Navdušenje za socialdemokracijo je začelo pojemati.

Razven tega splošnega vzroka so v Gradcu in Mariboru še tudi lokalne okolnosti, ki so sokrivo na velikem porazu. V Mariboru na primer se čuti pomanjkanje odločnega vodstva že dolgo časa; in v stranki sami so se godile nerednosti, pri kojih odpravi se je moralo žaliti to in ono skupino pristašev; tudi agitacija je bila tokrat zelo majhna, dočim so na nemški strani vsa sredstva od fujakerja pa dol do plakata „Gefahr im Verzuge“ porabljali.

V Mariboru so dobili nemški kandidati: dr. Schmiderer, župan, 1340, Binder 1325, Fischer 1320,

Heritsch 1319, Kral 1312, Lendler 1317, Matzhold 1330, Opelja 1325, Perko 1337, Josip Schmiderer 1332.

Kandidatje socialdemokratov pa: Horvatek 706, Brauchard 688, Baumgartner 692, Klengl 694, Kobula 685, Krischan 679, Močnik 693, Sautz 689, Suppanz 693 in Topf 689 glasov.

V Gradcu so dobili nemški kandidati: Brzani 1867, Gottwald 1863, Pirsch 1832, Schrottnor 1869 in Url 1875 glasov.

Socialdemokratje pa: Muchitsch 1763, Resel 1795, dr. Schacherl 1776, Steinbauer 1762, Lindner 1716 glasov.

Enketa za ljudsko zavarovanje.

Kakor smo že poročali med kranjskimi novicami, bila sta poklicana ravnatelj Gospodarske zveze Skerbišec in zdravnik dr. Zajc k enketi o ljudskem zavarovanju, ki se je vršila na Dunaju v sredo dne 17. novembra. Slo se je zato, da se eksperti izrečejo o zavarovanju privatnih nastavlencev. — Vladi načrt predlaga, da so oni nastavljenči, ki imajo več kot 200 K plače na mesec, izključeni iz zavarovanja. S tem bi bila ogromna skupina privatnih nastavlencev izključena.

Po zadnji statistiki je bilo v Avstriji okoli 74.000 privatnih uradnikov, ki so imeli več kot 2400 kron plače na leto. Izmed teh jih je pripadlo okoli 63.000 produktivnim, 11.000 liberalnim poklicem. V javnih službah nastavljeni seveda sploh ne pridejo v poštev.

Eksperti so oddali svoja mnenja. Zastopniki privatnih nastavlencev so se izrekli, da je meja 2400 K prenizka, ker bi s tem izostalo mnogo uradnikov, ki so vkljub svoji plači nad 2400 K v bednih razmerah.

Zastopniki podjetnikov so se izjavili za to, da se nastavi meja s 4800 K. Kdor ima več, ni primoran se dati zavarovati.

Zdravniki so se izjavili za mejo 2400 K, to pa z ozirom na slabo razmerje zdravnikov nasproti bolniškim blagajnam. Ako bi se to izboljšalo, bi tudi višja meja za nje bila sprejemljiva.

Politični pregled.

Položaj.

Položaj je ostal neizpremenjen. Glabinski sicer nadaljuje svojo akcijo, pa bo težko kaj doseget. V četrtek dne 18. novembra je imel z voditelji Slovanske Jednote neobvezen pogovor, ki pa ni bil objavljen. V slovanskih krogih smatrajo, da bodo vsi poizkusi Glabinskega brekuspešni, ker takoj Slovanska Jednota, kakor tudi nemške stranke ne bodo izpremenile svojega stališča in tudi ni bilo dosedaj opaziti nikakega zbližanja med njimi.

Nemci so sestavili in izročili Glabinskemu predlog, po katerem naj bi Slovanska Jednota pustila v državnem zboru prosto pot do dnevnega reda vsaj v toliko, da bi se rešil proračun. Potem se le bi se dalo govoriti nadalje. Ker je ta predlog nejasen, ga Slovanska Jednota bržkone ne bo mogla sprejeti in zato tudi ne izpremeniti svojega dosedanjega stališča. Sklepala bo o tem danes dne 19. t. m.

V počitnicah je hodil domov v Zatišje; v gradu bival je le malo, tem rajše pa je zahajal k sodnikom v trg, k rodovini, pri kateri je bil vže za časa svojega ljudskega šolanja vselej prijazen in ljubeznjivo sprejet.

Posebno dober prijatelj je bil s sodnikovima najmlajšima, z Zorkom in z Zorano. Zorko je bil v njegovi starosti, Zorana pa kake dve leti mlajša. In ti trije bili so vedno skupaj, preletali in prerili so vse Zatišje ter si izmišljali vsakovrstne igre, pri katerih je čisto sodelovala vsa mladež iz trga in okolice. Kmalu so bili Indijanci, kmalu roparji in rokovnjači, drugikrat zopet vojaki ali vitezi.

Tedaj je mislil včasih Lucijan, da je zopet srečen! In kaj bi ne bil srečen, ko je po hudem boju „s hrabro četo“ srečno premagal „sovražnike rodu srdite“ in je zdaj zmagonosno korakal proti staremu gradu, kaj bi ne bil srečen, ko je osvobodil Zorano iz rok krvoločnih Indijancev ali pa kot hrabri vitez rešil njo — zakleto kraljico!

Pa tudi to je minilo.

Tudi Lucijan se je izpremenil.

Bolj ko se je šolal, čim višje je priplezal po strmi stezi učenosti, čim bolj se je učil spoznavati svet in življenja milobe in gnjusobe, tem bolj ga je minila otroška brezskrbnost in čisto je klaverno in otožno posejal po cele ure v samotni ter se zamislil v žalostne razmere na očetovem domu.

Zadnja leta tudi ni več prišel domov na počitnice, ampak rajši prevzel službo domačega učitelja pri bogati rodovini v mestu, pri kateri je bil z vsem potrebnim zdatno preskrbljen.

Po dokončanih študijah šel je v rezidenco na vseučilišče. Postal je medicinec.

Včerajšnji nemški listi so prinesli vest, da sta dr. Susteršič in Pacak pisмено ponudila Poljskemu klubu spravo z Nemci. Dr. Susteršič in Pacak sta takoj popoldne to dementirala in izjavila, da je dotično pismo podtaknjeno in njegova vsebina popolnoma izmišljena.

Slovanska Jednota.

Parlamentarna komisija Slovanske Jednote je imela danes ob 10. uri dopoldne sejo. Sklical jo je dr. Kramarž.

Bienenrth govori.

V včerajšnji seji gosposke zbornice je o priliki razprave o permanenci odseka za socialno zavarovanje nastopil tudi Bienenrth in govoril o notranjem političnem položaju. Bienenrth je seveda na vse pretege branil sebe in svoje ministrske tovariše. Pravil je, da se sedanja vlada trdno drži tega, da se državna uprava odtegne vsakemu uplivu nacionalnih strank in da je popolnoma nepristranska. (Oho!) Glede spremembe v ministrstvu je Bienenrth rekel, da je on takoj pripravljen, prepustiti mesto drugemu, ko bi bil prepričan, da se bodo z njegovim odhodom razmere izboljšale. Ker pa seveda baron Bienenrth o tem ni prepričan, bo pa ostal še na ministrski klopi. Bienenrth je v svojem govoru prišel tudi na slovanske pritožbe, da se pri raznih državnih mestih daje prednost Nemcem, Slované pa prezira, in da so Čehi oškodovani po znanih jezikovnih postavah. Glede prvega očitka je rekel Bienenrth, da on ne pozna nikake narodne uradniške kategorije, ampak samo o. kr. avstrijske državne uradnike. Ali misli baron Bienenrth, da je avstrijska javnost res tako naivna, da mu bo tako besedičenje verovala? Res ne vemo, bi se li človek pri teh Bienenrthovih besedah smejal ali jezil. To se pravi resnici naravnost biti v oči. Ali baronu Bienenrthu morda ni znano, kako je z uradniškimi imenovanji na severu, in posebno na jugu države? Ali ne ve, kako postopajo nemške oblasti s Slovani? Naj se potrudi baron Bienenrth n. pr. na Koroško in naj zasliši tamonjše Slovence, potem bo pa spoznal — če še ne ve — kako nepristransko se vlada v Avstriji pod njegovim kabinetom. Sicer pa Bienenrthov govor ni napravil nikakega posebnega utisa.

Ogrska kriza.

Z ozirom na vesti, da je sedanja ogrska vlada pripravljena ostati na krmilu eventualno tudi brez vsake koncesije, je uprizorila Justhova stranka veliko protigatacijo. Po shodih in časopisih izjavlja, da je vodil Košut ogrski narod za nos in ni opustil samo zahtevo po samostojni banki, ko prihaja sedaj s praznimi rokami. Na te napade izjavlja Košut v svojem listu „Budapest“, da se rešitev krize ne more doseči krugače, kakor s koncesijami, ki jih je označila vlada kot nujno potrebne. Če ne bo mogoče doseči teh koncesij, potem se mora rešitev krize ustavnim putem smatrati kot izključeno.

V sredo je imel Košut daljšo konferenco z Apponijem in Wekerlom. Kronske svet pod predsedstvom cesarjevim se bo vršil začetkom prihodnjega tedna, najbrže že v ponedeljek. V dobro poučenih političnih krogih se zatrjuje, da bo že prihodnji teden imenovan nov kabinet, kateremu bo načeloval grof Andraš; Wekerle bo finančni minister, Košut trgovski minister, Appony pa naučni minister. Za trdno se upa, da bo kriza prihodnji teden končana. Sedaj se gre le še za to, da se napravi formule, katere bi uredile vojaško vprašanje, koje stvarna pogajanja so že precej daleč, v sporazumu s krono.

Toda čarobni blesk in bujno velikomestno življenje v stolici naše države uplivalo je kaj slabo na njegovo bolešno dušo in le še bolj mu je pospeševalo in množilo temnogledne nazore, in kar je bilo najhuje, navdalo ga je z nekako lahkomišelnostjo in brezbriznostjo, ki je posebno nevarna mlademu, nezkušenemu človeku. Malo ga je zanimalo učenje. Zagazil je ...

Gledišče, zabavni večeri in vsakovrstne veselice vabile so ga od vseh strani, on pa ni brzdal svojih strasti, postal je lahkotivec in zapravljivec!

Zapravljivec brez denarja? Da! S početka je imel še precej prisluženih novcev, pozneje pa, ko so mu ti vedno bolj pohajali, v tem, ko so vedno bolj rastle in vedno bolj plamtele njegove strasti, zagazil je v dolgove in to vedno bolj in bolj, zanašujoč se lahkomišelnost na to, da itak podeduje po smrti očetovi vse imetje in potem pač lahko poplača vse dolgove.

Tako je bilo stanje sina-dijaka v stolnem mestu, ko je v domovini tako nenadoma umrl njegov oče. In stari je umrl, ne da bi slutil, v kako žalostnih razmerah živi sin v daljni tujini, in mladi pač ni slutil, da mu je tako nenadno umrl oče v daljni domovini.

III.

Ceprav ni Lucijan nikdar posebno ljubil svojega očeta, vendar bi bilo globoko presunilo uboge ga sina, ko bi videl sicer tako samotno sobo očeta v danes razsvetljeno in polno ljudi in sredi razsvetljene sobe njega samega z bedim licem in zatisnjenimi očmi spavati na mrtvaškem odru.

(Dolga prihodnja)

Staraga pa to ni čisto nič gani; le še bolj samosvoj je postajal, le še bolj se je zamaknil v svoje študije. Za sina se ni brigal skoro nič, govoril ni skoro nikdar z njim, in če je že kedaj, bil je pač najdaljši pogovor z njim tedaj, ko se je desetletni deček po dokončanem poduku v ljudski šoli napravljal na pot v mesto, da tam nadaljuje svoje učenje.

Tedaj mu je dejal stari:

— Sin moj! Prva dolžnost človekova je ta, da si pridobi kolikor mogoče učenosti. Vse drugo potem sledi samo. Ako hočeš biti srečen, glej, da si pridobiš kolikor mogoče učenosti. Na drugo se ne zanašaj!

In šel je sin in šolal se je v mestu.

Bil je kaj bistrega duha in je igranje izdelaval svoje naloge, in čeprav mu je stari preskrbel le slabo stanovanje in mu nikoli ni poslal belčca, bil je vendar vedno veselega značaja, da, včasih še preveselega, rekel bi skoro lahkomišelnega.

Le kadar si ga spomnil ranjke matere, postal je žalosten, silno žalosten. Živo se je spominjal nje, ki ga je tako prisrčno ljubila, ki ga je vedno tako ljubeznjivo tolažila, kadarkoli je jokal kot mali deček. Oj, kolikokrat se zamisli v zlato, davno pretekle čase!

In čudno mu sili spomin v srce in zdi se mu, kakor da zopet vidi pred seboj preljubo mamico, in zdi se mu, kakor da mu gladi kot nekdanj z gorko ročico temnorjavne kodre! Oj spomin! Ti ogledalo naše preteklosti!

Ti kriješ v sebi vso sladkost

Ti kriješ v sebi vso bridkost!

Tako so tekli mlademu dijaku prvi dnevi zlate mladosti.

Politika Bolgarov.

V bolgarskem sobranju je o priliki debate o prestolnem govoru podal ministrski predsednik Malinov zgodovino pogajanj radi priznanja neodvisnosti Bolgarske. Malinov je posebno poudarjal politične in gospodarske uspehe, katere si je pridobila Bolgarska, ne da bi obremenila finance, nasprotno, pri tem ima 2 milijona dobička in pa železnice v dolgotni 300 km. Bolgarija se mora zahvaliti Rusiji in svojemu vladarju, da se je neodvisnost države tako ugodno rešila. Kar se tiče Srbije, morajo biti odnosi z njo odkritosrejni. Izlet kralja v kopavniško gorovje ni imel nobenega političnega namena, vendar bo pa dobro služil k izboljšanju srbsko-bolgarskih odnosov, pri čemur je največja ovira macedonsko vprašanje. Narodnost v Turčiji bi morale imeti popolno svobodo, da same odločujejo glede svoje vere in narodnosti brez vsakega vmešavanja Srbije ali Bolgarije. Z ozirom na gibanje čet v Macedoniji je ministrski predsednik iznova poudarjal, da Bolgarska za to ne more nositi odgovornosti, kar je Turčija, ki je pri tem najbolj interesirana, sama priznala.

Drobne politične vesti.

Finski deželni zbor bo najbrže razpuščen, ker ni dovolil zahtevanega prispevka k vojaškim potrebščinam. — Rusija je izročila morilca japonskega kneza Ita, kakor tudi deset drugih Koreancev, ki so priznali, da so sklenili zaroto proti Itu, japonskemu generalnemu konzulatu v Harbinu. — Kongres anarhistov se je vršil pretečene dni v Sofiji. Navzočih je bilo tudi več žensk.

Mohorjani! Ko sprejmete letošnje knjige Družbe sv. Mohorja, darujte vsak po svojih premoženjskih razmerah za naš narodno-obrambni sklad!

Raznoterosti.

Tridesetletnico doktorstva obhaja danes prevzvišeni g. knezskof dr. Mihael Napotnik. Doktorjem sv. pisma je bil namreč promoviran na dunajskem vseučilišču dne 19. novembra 1879.

Na škofovski konferenci, ki se je vršila zadnji teden na Dunaju, se je osobito razpravljalo o šoli in o tisku. Glede šole se je govorilo zaradi verskih vaj na ljudskih šolah in zavzelo stališče nasproti Svobodni šoli. Katoliško vseučilišče v Solnogradu se bo kakor najprej mogoče otvorilo in sicer s filozofsko fakulteto. Zaradi romanj se bo sklepalo, da ne bodo romanja samo zabavna potovanja, ampak da se jim ohrani religiozni značaj. Leta 1912 se bo obdrževal na Dunaju evharistični kongres, drugo leto pa že splošen avstrijski shod katehetov.

Naš list ne dobiva gospodarskih kompenzacij od spodnjeajarskih nemškutarjev, kakor liberalni listi, tudi od nasprotnikov takih podpor ne bi nikoli sprejeli, tem bolj pa zasluži podporo od slovenskih rodoljubov. Za mesec december stane „Sraža“ 1 krono.

Iz sodne službe. Sodni kancelist Ivan Kolar v Ormožu je postal oficijal.

Stapinski častni občan. Razne občine na Češkem nameravajo učelnika Poljske Ljudske Stranke, poslanca Stapinskega imenovati častnim občanom.

Steinheil-nuna. Sen acionelno vest je prinesel Narodni Dnevnik dne 17. nov., namreč da bo Steinheilova postala nuna. Nadaljne informacije, ki smo jih poskrbeli, potrjujejo to vest in pravijo, da bo stopila v red, ki ga ustanovita Spindler in Lesničar pod pokroviteljstvom profesorja Jošta. Sreča je posijala na celjske Slovence.

Mladinski shod, ki so ga priredili liberalci pri Malinčevcih, je pri ljudstvu naletel na tak odpor, da so se morali liberalci poslužiti § 2 za zborovanje. Ni čudo, če njih glasila imenujejo krščansko verostrup. Struji, ki razširja take nauke, ne morejo posteti stariši zuppati svojih otrok.

Proti Ozmeču, deželnemu poslancu ptujskega okraja, so sedaj začeli skupen boj Pojenci in liberalna stranka. Boj z lažmi in obrekovanjem, kakor se od njih ne more sploh nič drugega pričakovati. Ne da bi se prepričal o resnici, laže Pojenc list „Soga“ z drznostjo faliranih studentov, da g. Ozmeč hvali Orniga po ptujskem okaju. Sveda samo zaradi tega, da potem zopet lahko poje slavo svojemu slavemu uskoku in krušemu o etu, ki pa z Ornigom občen prijateljsko in je v svojem ustju boj proti Ornigu in njegovemu listu za žal na najbolj peh evno noto. Kdo še danes sploh ve, da se je „Soga“ (prej „Novi Slov. Štajerc“) ustanovila za boj proti „Štajercu“ in njegovim pristašem. Trditve o Ozmeču so neresnične. Ze zdajšč smo rekli, da se nam gabi vedno in vedno na široko pohijati neresnice, ki izhajajo iz vrst propalih deželno-borskih kandidatorov. Kdor hoče vedeti, kaj je resnice na celi stvari, ne more ne biti slep, ampak mora biti razumen.

Zopet izdajalstvo. Pri občinskih volitvah za Otiški vrh, so se slovenski liberalci zvezali z Nemci proti slovenskim pristašem Kmečke zveze. Ali res v vodstvu liberalne stranke ni narodno čutečega moža, ki bi zabranil take nenravne politične zveze? Rajši pustijo liberalci sedeti Nemca v občinskem odboru, kakor pa svojega lastnega brata, ki je drugega političnega mnenja. Če vidimo dan za dnevom tak

ka dejanja na liberalni strani, potem je več kot humbug, če po svojih listih pišejo, da se njih stranka ni porodila za politične zmage, temveč v prvi vrsti za notranjo reformo naroda in saniranje naših domačih političnih razmer. Dobesedno citiramo po „Narodnem Dnevniku“ z dne 17. novembra t. l.: Saj mora vendar tudi najbolj zabit liberalce spoznati, da so take besede grda sleparija, ker so dejanja celo drugačna! Liberalna stranka je dosedaj le eno izvrševala, namreč demoraliziranje našega ljudstva. Če je to ista zaželjena reforma naroda, potem obžalujemo!

Svoje lastne grehe spodtikavajo v „Narodnem Dnevniku“ in „Narodnem Listu“ vedno drugim. Ta lista napadate deželnega poslanca dr. K. Verstovška, da hodi v Gradcu in Mariboru le v nemški gostilne. Perfidnost teh napadov že spozna vsak čitatelj v tem, ko spodtikajo deželnemu poslancu, da hodi tudi v Gradcu v nemške gostilne. Mi vemo samo to, da dr. Verstovšek nikdar ne išče nalašč Gradca, in če je, kakor med zasledanjem deželnega zbora v Gradcu, pač mora iti v gostilne, kakoršne so, in to so tiste gostilne, v katere hodi dr. Kukovec, njihov priljubljenec dr. Ploj in toliko in toliko naprednih slovenskih veljav. Torej le deželni poslanec dr. Verstovšek si naj vzame v Gradcu fiziolo in pa suhega kruha seboj, da bode imel to v svoji sobi za hrano, da bode v milosti pri „Narodnem Dnevniku“. Kar se pa tiče njegovega obiskovanja nemških gostiln v Mariboru, pa vemo, da ni kmalu Slovenca, ki bi bil v tem oziru tako dosleden, kakor je ravno on. Narodnjaki celjske stranke, le potrkajte se na prsi in priznajte odkrito, podlost teh napadov in laži. Če bode pa treba in če se ne bode radi obiska nemških gostiln ravno pri teh pateniranih narodnjakih zares zboljšalo, kakor mora želiti pravi narodnjak, bode te gospodiče, ki tiče vedno v nemških špelunkah, začel moralno metafi iz njih le dr. Verstovšek.

Fr. Ks. Meško o naših podlistkih. O zadnjem Skuhalovem podlistku piše g. pisatelj Fr. Ks. Meško, kateremu je g. avtor poslal povest v pregled, sledeče: „Pregledal sem povest in Ti vračam. Pravim, odkritosrečno: K stvari Ti čestitam! Bral sem jo z vžitkom. Ni vse, kar zahteva moderna tehnika od povesti. A jezik! Zelo mi je ugajalo tukli, da si vpletel imena različnih svetlic, ki so res narodna imena, ne prestave. Škoda, da me ni nihče opozoril že poprej na to, sicer bi jih jaz že uporabil v spisih. Ganljiva pa je povest že sama po sebi. Ljudstvo jo bo bralo gotovo z večjim zanimanjem, nego marsikaj modernega. Daš „Straži“? Po mojem mnenju priobči lahko urednik z veseljem. In če le mogoče, potem poseben natis. Nekdaj bodo brali to jez koslovci z veliko slastjo.“

Priznanje slovenskemu učenjaku. Znani slavist dr. Aleks. Brückner poroča v 6. zvezku lista „Deutsche Erde“ l. 1909 o spisu dr. Karol Strekelja „Slovanski elementi v besednem zakladu štajerskih Nemcev“, ki ga je priobčil v lanskem in letošnjem „Časopisu“, ter se zelo pohvalno izraža o njem. Za podlago svoje raziskave si je vzel dr. Strekelj slovar štajerske nemščine „Steiermärkischer Wortschatz“, ki ga je leta 1903 izdal Khull. Učeni jezikoslovec je v svojem spisu nepobitno dokazal, da so si štajerski Nemci izposodili mnogo besed iz slovensčine, v tem se pa ravno kaže tudi kulturna moč slovenskega življa. O Strekeljevem spisu pravi dr. Brückner: „Izvrstno delo, ki podaja veliko več, kakor pravi našov... Zadevno slovstvo obvladuje (dr. Strekelj) popolnoma, razpolaga z obsežnim jezikovnim znanjem, bistro sodbo, veliko izurjenostjo. Hvalevredno je, da g. dr. Strekelj priobčuje svoje učene razprave tudi v slovenskem jeziku. Le to nam more povzdigniti ugled in pridobiti spoštovanje pri tujcih. Vsestransko podporo pa zasluži tudi „Časopis“ in „Zgodovinsko društvo“, ki ga izdaja. Tuji vedo ceniti pomen tega društva in njegovo glasilo, mnogi domačini pa v svoji malenkostni in kratkovidni oholosti samo vihajo nos.“

Jesen. Lepo jesen imamo, pravi sosed sosedu, kadar nimata o čem drugem govoriti. Imeli smo sicer tudi deževne dneve, večkrat se je pritihtapila neprijazna megla, a tudi solne dneve smo imeli, tople in prijetne, da se je človeku kar srce smejalo in mu je šlo toplo in gorko po vseh kosteh. Toda zadnje dni se drži vreme take, kakor politična situacija na Dunaju. Černo je, in marsikateri vremenski preroki pravijo, da živimo v krizi. Ne bili bi zadovoljni s medbratom, kajti sneg zahteva vendar le več drv, a ta so draga. Vendar če pride, pa naj pride. Poiskali smo stoletno pratiko, da tam kaj izvem o vremenu. A tudi nič jasnega in gotovega. Par znanih rekov! Sveta Kata — sneg pred vrata! Sv. Katarina dobimo še dne 25. listopada. Ampak svečana bo mrzlo, to izvem že v listopada iz stoletnega koledarja. Glasi se tam: Listopada zmrzlina, je svečana ne bo; listopada južnina, bo svečana mrzlo. Stoletni koledar pa nam tudi prerokuje: Če zime dolgo ni, kasno se še zglesi! Da smo že pozno v jesen, to nam najbolj dokazujejo računi za petroleje. Solnce zahaja že v dni ob četrta na pet, vzhaja pa šele po 7. uri! Solnce stopi dne 22. novembra v znamenje strelca. To ve malo ljudi. Pesniki pojejo o spomladi, poletju, zimi, toda o jeseni ni pesmi, vsaj ne pesmi o lepoti jeseni. In vendar je jesen, posebno zgodnja jesen, v naših krajih eden najlepših časov. Ne v materialističnem smislu, ampak lepote in krasote v naravi je dovolj. Tudi naših besedi o jeseni je menda že dovolj. In s tem sklepamo.

Gregorčičeva verza Na naslovni strani dr. Karl (Laserjeve) Zgodovine slovenskega slovstva, ki jo sedaj

hrani R. L., osmošolec v Gorici, je napisal Simon Gregorčič ta dva duhovita, še ne objavljena verza:

Narobe grobovi;

Tam same kosti — tu sami duhovi.

„Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju“ so vpsalili od srede julija do 16. t. m.: a) ustanovnik: g. Niko Lenček, c. kr. notar v Škofji Loki 100 K (volilo pok. Jož. Boncelj na v. železnih), gosp. Marija Krušič, Dunaj (zadnji obrok); g. Ivan Maselj, c. kr. profesor, Novomesto. 25 K (zadnji obrok); b) prispevke: po 100 K: dr. Ivo Šubelj, c. in kr. dvorni tajnik, Dunaj in mestna občina Novomesto; 60 K: dr. Anton Primožič, c. kr. šol. nadz. Dunaj; 20 K: dr. Iv. Žolger, c. kr. sekc. svetnik, Dunaj; 12 K: J. P. Dunaj; po 10 K: dr. Aleks. Faturo, žel. komisar juž. žel., Dunaj; dr. Karol Hinterlechner, c. kr. pristav na geol. zav., dr. Franc Vidic, c. kr. urednik drž. zak., vsi na Dunaju in okr. posojilnica v Ljutomeru; 6 K: dr. Karol Šavnik, c. kr. min. podtajnik, Dunaj; po 5 K: Janko Rahne, c. kr. notar in dr. Matej Senčar, c. kr. sodnik na Brdu in dr. Jož. Vošnjak, Slov. Bistrica; po 2 K: dr. Štef. Krant, Logatec in Jak. Slapar na Brdu. — Pri pomnimo, da je bilo za tekoči mesec november vložen h 94 prošelj, največje število, odkar društvo obstoji. Razdelila se je do zdaj najvišja vsota 1520 K. Da bo društvu možno podpirati tudi v bodoče uboge visokošolce v tej meri, prosimo prijatelje in dobrotnike slov. visokošolcev še nadaljnih, ozir. novih podpor, ker bi društvo sicer moralo tudi naj-potrebnejšim podporo zmanjšati ali celo odrediti. — Darove srejnega blagajnika Ivan Lazer, nadrevident juž. žel. v p., Dunaj III/3, Reissnerstrasse 27.

Za domobranske rezervnike. Leta 1910 bodo poleg dolžnih poklicani k orožni vaji vsi oni domobranski rezervniki, ki so kako vajo iz kateregakoli vzroka zamudili, odnosno jo imajo nadomestiti. Rezervno neaktivno domobransko moštvo 11. in 12. leta razen preje omenjenih se k orožni vaji ne pokliče. Orožne vaje se bodo vršile v dveh perijodah, in sicer od srede junija do srede julija (prva) perijoda in od srede avgusta do srede septembra (druga) perijoda. Le rezervno moštvo 4. domobranskega pešpolka v Celovcu in deželni strelci se bodo od poletja do zime (izvzemši čas žetve) enakomerno in nepretrgoma klicali k svojim polkom. Ob nedeljah in praznikih se rezervnikov ne bode klicalo k vaji. Vsak domobranski rezervnik, ki je leta 1910 dolžan priiti k orožni vaji, lahko navede, kateri perijodi želi priti z ozirom na njegov stan in zaslužek in se bode, posebej še na p. ljudske sloje, na njegovo željo po možnosti število oziralo. Kdor bi si rad izbral za orožno vajo gotovo perijodo, ima to naznaniti do konca decembra 1909 pri občini, v kateri stanuje, in le te bodo pot m izročile skupno listo prosilcev svoji politični oblasti. Med žetvijo, t. j. nekako od srede julija do srede avgusta, se moštva ne bode klicalo k orožnim vajam. Rezervniki se bodo orožnih vaj oproščali le iz posebno važnih razlogov.

Prof. Valentin Cerruti. V Rimu je umrl znameniti matematik profesor Valentin Cerruti. Bil je nekaj časa rektor rimske univerze in šest let sem ravnatelj inženirske šole v Rimu. Ostal je do konca vnet katoličan in je povsod odkrito nastopal kot tak.

Prva češka cerkev na Dunaju. Ob velikanski udeležbi dunajskega češkega prebivalstva se je vršilo v pondeljek posvečenje in otvoritev cerkve, katero so dunajski Čehi kupili za 520 000 kron. Grof Ivan Harrach je prispeval 200 000 K, zato se ni čuditi, da so mu pri slavnosti napravili velikanske ovacije. Cerkevni govor je imel prošt dr. Stojan, ki je povedal, da bo ta cerkev s posebnim cesarjevim dovoljenjem nosila ime „Dunajska jubilejna cerkev“.

Enoten zemljevid cele zemlje. Na povabilo angleške vlade se bo 16. t. m. v Londonu vršilo zborovanje strokovnjakov, ki se bodo posvetovali o načrtu za enoten zemljevid cele zemlje v meri 1:1.000.000. Bržkone bodo sprejeli za ta zemljevid meridijan od Greenwicha. Angleži so tudi obljubili na mednarodnem geografskem kongresu, ki je bil leta 1908. v Genfi, da bodo sprejeli metersko mero, med tem ko so se dosedaj še vedno posluževali „angleških čevljev“. Tudi enotnost glede pisave geografskih imen se bo skušala doseči.

Največji tiskarski stroj na svetu. Neki pariški inženir je sestavil tiskarski stroj, ki je največji. To je rotacijski stroj, ki tiska na obeh koncih. Dlg j 14 metrov, širok 2 metra in visok 5 metrov. Na vsaki strani lahko tiska istočasno po en ča-opis, ki imajo 32 strani. Težak je 100.000 kilogramov, ima 16 cilindrov, 300 valjev, ki prenašajo barvo, in rabi 120 konjskih sil. Izdelan je bil za neki veliki časopis, ki izhaja v Buenos Airesu, in so ga prepeljali na posebnem parniku iz Francoske v Ameriko.

Štajersko.

Mariborske novice.

Mil. knez in škof se je vrnil v sredo dne 17. nov. iz Dunaja, kjer se je mudil pri škofovih posvetovanjih.

Šole prost dan je danes kot spominski dan na cesarico Elizabeto.

Mosta se je letos malo pilo po našem mestu, tako zatrjujejo gostilničarji. Ni bil tako slab, a o pravem času so ga vinski prekupci razkricali, da je konzumentom prešlo veselje do pitja, a mošt sam se je lahko kupoval bolj po ceni. Sicer pa so premožnejši gostilničarji še bogato obloženi z lanskim vinom. Sedaj imamo, kakor znano, od sv. Martina sploh že samo vino, ter se je ta dan mošt prekrstil, upamo, da nikjer ne z vodo, v vino.

Na učiteljskem imajo uspešnejše izpite. Vsed tega se mudi deželni šolski nadzornik g. Končnik v našem mestu.

Zgradba mosta polagoma napreduje. Veliko dela jim je dal breg, kjer so morali zgraditi betonske obrambe, da se ni splazilo. Sedaj delajo ob prvem stebru v vodi.

Knjižnica S. K. S. Z. se nahaja Koroška ulica št. 5 nadstropje I. Knjižnica vsebuje vso slovensko literaturo ter mnogo krasnih knjig iz drugih slovanskih jezikov. Vabimo mariborske Slovence, da se pridno poslužujejo bogate knjižnice S. K. S. Z.

Prerok lazi od hiše do hrama, nosi protestantske knjižice in listke na prodajo, pa jih tudi brez plačila podlaga. V neko hišo k bolj ubožni rodovini je hodil vsako nedeljo ob peti uri zvečer, ter je priporočal svojo robo in novo vero: je lahka, vesela in zveličavna. Prišel je že tretjič v rayno tisto hišo; že ga čakajo poslušavi domači in tuji — veliki in tudi otroci. Začel je svoje prerokovanje, vse ga pazljivo poslušajo, vprašuje: Koliko dobite plače za svojo službo; koliko dobijo pristopniki? Kje imate svoj sedež in duhovnika? — Gorko jim priporoča svojo vero; ko pa jim reče: Sele tedaj ste „pravi kristjani“, če vi to vero pristopite, so se poslušalci vzdignili: „Ali zdaj nismo kristjani? Poberi se iz hiše — slepar!“ — Drugi prerok v ženski obleki, popisuje krščanske otroke, jim meri in obeta obleko, da bi za preležano, moljivo capo vlovila nedolžno dušo. Dajte ji slovo!

Vseslovenskega delavskega shoda, ki se vrši dne 28. novembra v Ljubljani, se bo udeležilo tudi mariborsko slovensko delavstvo v precejšnjem številu.

Srebrno poroko obhaja danes mariborski župan dr. Schmidner.

H tel Meran je prišel v roke Huberta Skalake, ki je imel do edaj kolodvorsko restavracijo na Zidanem mostu.

Pomankanje stanovanj. V našem mestu je vedno večje pomankanje stanovanj. Nihče noče več zidati novih hiš, ker je zidanje v našem mestu predrago. Mnogo ljudi od zunaj se povprašuje pri društvu hišnih posestnikov, ki pa mora odgovarjati, da ni primernih stanovanj. Hišni posestniki so sklenili, da bodo z novim letom strankam zvišali stanarino. Neprijeten novoleten dar!

Sprememba posesti. G. Stanko Marin, profesor risanja na c. kr. učiteljsku je kupil od stavbinskega mojstra Misera dvonadstropno hišo v sodnijski ulici.

Prvi sneg smo dobili danes zjutraj. Strehe in drevje je sicer nekoliko pobelilo, po cesti se pa kar sproti tali.

Na ženo streljal. V noči od srede na četrtek je bila mariborska rešilna postaja telefonično pozvana v Dobrenje pri Pesnici, da poda prvo pomoč in nato prepelje v bolnišnico ženo posestnika Lauferja, katero je ta ustrelil v desno stegno. Anton Laufer je namreč prišel v sredo zvečer pijan domov. Vsled tega je nastal med njim in njegovo ženo prepir. Naenkrat zgrabi Laufer za revolver in ustreli na ženo. Zadel jo je v gornje stegno in jo nevarno ranil. Ako bi pravočasno ne prihiteli sinovi materi na pomoč, bi Laufer gotovo svojo ženo usmrtil.

Celjske novice.

Dijaška kuhinja v Celju ima svoj občni zbor v sredo, dne 24. t. m. ob 2. uri popoldne v sejni dvorani Posojilnice z navadnim dnevnim redom. Vsi člani so uljudno vabljeni.

Osebnosti. Kakor poročajo liberalni listi, namerava odrediti dr. Gvidon Serbec v Ormož na dr. Omulečevem mestu. Liberalni listi mu že naprej slikajo, kako mora delati za liberalce v ormoškem okraju.

Umrli je tukaj v pokoju stotnik plem. Gottesheim. Mrliča so odpeljali v Zagreb, kjer ga pokopljejo v rodbinski grobnici.

Iz nemškega tabora. Proti učitelju Aistrichu se je uvedla disciplinarna preiskava radi Balloghovega napada. Dokler se ne konča, ostane suspendiran.

Zveza liberalnih društev berači s posebnimi pismi za nekaj podpore, ker je baje s prirejanjem poučnih tečajev imela velike gnotne žrvice. Če se prav spominjamo, so imeli liberalci samo en poučen tečaj, in še na istem so bili sami liberalni učitelji. Ej, ej! Ali so se za učitelje naredile gnotne žrvice? Tudi za liberalce bi bilo zanimivo to izvedeti.

Ptujske novice.

Volitev. Dne 22. nov., t. j. v ponedeljek, voli se za cenilno komisijo osebnega dohodninskega davka v ptujskem cenilnem okraju eden redni ud. Razni volilci so se dogovorili, da volijo za tretjo skupino gosp. Antona Kolariča, gimn. profesorja v Ptuj. Vsi volilci tretje skupine se torej nujno prosijo, da oddajo svoj glas edino le imenovanemu gospodu. Glasovnica se mora, ali osebno oddati volilnemu komisarju, ali pa se mu mora skupno z legitimacijo dovolj frankirana (10 vin.) poslati po pošti vsaj do 6. ure zvečer. Uradno poslanje ali ne frankirane ali ne dovoli frankirane glasovnice brez legitimacije so neveljavne. Nedopuščen je tudi, da bi se glasovnica oddala po drugi osebi. Volilci, vzdrimimo se! gre se za naš osebni blagor. Ni vseeno, kdo da sedi v volilni komisiji, tvoj sovražnik ali tvoj prijatelj, ošabni mestjan ali mož, ki pozna tvoje težnje in težave. Zdaj govori, pozneje bodeš plačeval!

Mohorjeva družba. Ptujski dopisnik „Marburgerce“ se je lotil zadnji teden celo Mohorjeve družbe. Ni mu po volji, da so nekateri ptujski Slovenci tudi udje te-le slavnoznane prekoristne ustanove nepozabljene šola Slomška, in skuša zasejati razdor med ptujskimi slovenskimi prebivalci. Hinavec! Seveda za Slovence, ki je bil že vse na ljubem svetu, samo pošten kristjan še ne, je taka cerkvena

družba bodeč trn v peti. Ne, ti nam ne bodeš dajal nauke! Značilno pa je, da odlaga svojo smrdljivo gnotnico v vse emški „Marburgerce“, ki jej je krščanstvo sploh deveta briga. Gliha vkup štrih!

Zaroka. Finančni komisar pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ptuj Viktor H. Schacher se je zaročil z Elzo Hutter, hčerjo fabrikanta Simona Hutterja v Ptuj.

Za zimo. Kmalu bo več časa, da lahko začnemo z gospodarsko organizacijo našega okraja. Najprej pa seveda potrebujemo močne opore v mestu samem. Vsled tega mislijo naši pristaši resno na ustanovitev centrale za gospodarsko organizacijo celga okraja. Mnogo nas je, ki a veseljem čaka na pričetek katerega dela. A tudi politično društvo nam ne bi škodovalo.

Izginil je učenec ljudske šole Franc Obrat iz predmestja Kanize 86. Govoril samo slovenski.

Grof Herberstein, posestnik ptujkega grada, je zapustil v ponedeljek Ptuj in se preselil v Gradec. Sromski bodo težko pogrešali dobrosrčnega, ljudomilega grajščaka in njegovo enako plemenito gospo.

Sv. misijon so imeli pri Sv. Marku od dne 31. okt. do 1. nov.; vspel je jako dobro, ak ravno je imelo ljudstvo veliko dela na ptuju. Slawitsch ev „Štajero“ je hotel č gospodarjem misijonarjem dajati dobre nasvete in lepe nauke; zato jim je za vse dobro in krščansko „vneto“ uredništvo doposlalo v zavitek kar tri cele številke. Oh, kolika skrb! Kolika ljubezen do slovenskega kmeta-okoličana! Gospod Poldek Slawitsch, priredite rajši kar doma v Ptuj misijon! Ptujčani se ga silno potrebuje. Saj dobro vemo, kolikokrat so razni Ornigi, Hutteri, Kasimiri, itd. v cerkvi pri službi božji. Tem le pridigujte, mi Vas ne maramo! Pometajte pred svojim pragom; splozite prej sami božje zapovedi, potem se le pojdite in učite druge. Mi se Vam ne klanjamo!

Govori se po Ptuj, da postane načelnik mestnega urada zopet dobro znani, radi nečedne afere pred leti odpuščen Anton Eberhartinger. Ako se ta govorica uresniči, potem vemo, koliko je bila ura.

Umrli je v Ptuj dne 16. nov. gospa Marija Weissenstein, mati gostilničarja in mesarja Hugona Weissenstein.

Na okrajnih cestah v ptujkem okraju so se zopet poškodovale ob cesti zastajena drevesa. Samoumevno je, da obsojamo taka dejanja, naj so se potem zgodila iz slovenske ali nemške strani. Toda tudi to se mora odkrito povedati okrajnemu zastopu, da niti nemški niti slovenski vozniki niso s temi drevesi ob okrajnih cestah zadovoljni. Ceste so itak ozke in vsled dreves je izogibanje še bolj ovirano. Glavno pa je, da bo senca dreves solidnosti ceste vedno škodila. Na širokih državnih cestah je to kaj drugega, a tudi tam drevesa niso v povzdigo ceste.

Drugi kraji.

Nesreča na lovu. Iz Sv. Jurja ob Ščavnici poročajo: Zdravnik dr. Kreft je na lovu po nesreči ustrelil kmeta Krefta, ki je iz neprevidnosti zapustil določeno mu mesto, v oko. Ponesrečenca so z avtomobilom prepeljali v graško bolnišnico. Zdravniki dvomijo, da bi mu rešili oko.

Požar. Pri Sv. Jurju ob Ščavnici ste zgoreli dne 13. t. m. dve veliki gospodarski poslopji.

Haloze. Kupci za vino se že pridno oglašajo. Starino plačujejo po 36 K, novo pa po 24—28 K od hl, slabjšo robo dobe seveda ceneje. Tudi naša Posojilnica je prevzela nakup novega vina za Zvezo in si zato najela več kleti v okolici, da ne bodo tisti, ki so v denarni zadregi, postali plen oderuhov. — Šola je zaprta že od julija sem, dasi je bolezen že docela ponehala; no vsled lepe jeseni se otroci itak rabijo za pastirje doma. — Obč. volitve bomo zopet imeli pri Sv. Barbari, ker smo s prizivom prodrli v 2. in 3. razreda.

Konjice. Nek delavec tukajšnje usnjarne je prišel na kolodvoru, kjer je nalagal kože, med dva železniška voza, in sicer tako nesrečno, da je vsled poškodb umrl. — Delavec Avguštin Zorman pa je padel pod kolo voza, s katerim se je peljal, in si zlomil desno nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Velenje. Mi se kar nič nismo čudili, ko smo čitali zadnjič o drznem nastopu železniških uradnikov in uslužbencev na Koroškem, kjer so zaprli slovenskega kmeta, ki je zahteval listek v slovenskem jeziku. Pri nas se je pred nekaj časom nekaj sličnega pripetilo. Dva Slovence sta zaklcala v kupeju, poslavljajoča se od svojih prijateljev na postaji „živio!“ V istem vozu je sedel pangerman, ki je radi klica „živio“ zahteval od postajenačelnika, da morata radi tega oba Slovence iz istega kupeja. Železnični uslužbenec so nato z silo vlekli oba Slovence iz voza in ga vtaknili v drugega. Kako pa delajo po železnicah nemški hajloveci? Razgrajajo, razbijajo, kričijo in besnijo, toda v takih slučajih se nikdar ne zgane železniška uprava, da bi pošteno naredila rad med hajloveci. Bodemo videli, kako dolgo še bode trpela železniška uprava te barske razmere.

Sv. Jurij ob južni železnici. Dne 13. in 14. oktobra je priredil gospod Franc Vouk iz Gradca predavanje o svojem potovanju v sveto deželo ter je vse to pokazal v 118 slikah. Vstopnina je bila prosta, vendar je občinstvo darovalo precejšnjo svoto radovoljno, ker je gospod Franc Vouk radovoljno podaril to svoto našemu katoliškemu bralnemu društvu. Poučno in zanimivo predavanje je občinstvo veselo in zadovoljno poslušalo. Gospodu predavatelju Francu Vouku in njegovi soprogji smo za njun ves trud iz sra hvalježni. Bog plati! — Dne 31. oktobra in dne 1. novembra nam je pa zopet priredilo katoliško bralno društvo dve igri in sicer: „Za eno čašico kave“ in „Kazen ne izostane.“ Tudi tambu-

ranje in petje ni manjkalo. Da so igralci, igralke, tamburaški in pevski zbor dobro rešili svoje vloge, to je pokazalo občinstvo, katerega je bila polna dvorana, s svojim ploskanjem. Kakor se sliši, nas bode katoliško bralno društvo zopet razvedrilo z neko predstavo — s kakšno, poročamo pravočasno. Na zdar! — Da bo pa svet tudi izvedel, kako naši šentjurski liberalci presojaajo priredive katoliškega bralnega društva, zato navajamo še tukaj kot dodatek k našemu poročilu en odlomek iz „Narodnega lista“: „Iz St. Jurja ob južni železnici. Tukajšni klerikaleci nam vedno skrbijo za zabavo. Pred tremi tedni sta neki graški muzejski uslužbenec in žgank razkazovala in razlagala jeruzalemsko romanje, pota, cerkve, ceste itd. Minulo nedeljo smo bili pa spet tako srečni, da se nam je nudila klaverna predstava v „Katoliškem domu“. Igralci niso smeji v gostilniške prostore, samo kaplan jih je za trud obdaril z zemljami, katere jim je zmetal tje, kakor kakšen pijanec šolarjem sladkor, da se potem tepejo za njegovo... Ni res? znajo pa znajo. Toda pustimo jim to veselje, ker pač drugače ne znajo; žaba zna tudi samo regljati. Naše liberalce je menda liberalizem že tako preslepil, da že ne znajo drugega skrpucati, kakor take neslanosti. — Na zdar! — e—

Novacek pri Vojniku. V nedeljo dne 14. t. m. so fantje 20letnemu Frideriku Stimulak v gostilni na Jevševi lok pri Vitanju z nožem roko tako razrožali, da je drugi dan v celjski bolnišnici umrl. Kaj vse naredi slaba tovarnišija in ples?! Ali bi ne bilo bolj prijetno se kratkočasiti s poštenim berilom po nedeljah popoldne, katerega je v našem bralnem društvu obilo na razpolago?! Več novocerkovskih mladeničev si je naročilo zvezine znake. Videli smo jih na sosednjih, pa smo jih hoteli tudi mi. Pa tudi z obmejnimi kolekom in pa z vžigalicam v pomoč obmejnemu bratom ne smemo zaostati. Oboje ima naša cenjena prodajalka gospodična Okrožnik na razpolago. — Okrajno cesto poleg Senegaškega mlina so uravnali, kar je hvale vredno. Da bi le tudi naši vozniki izpremenili svoje nemške napise na tablicah ob vozu. — Vitanjskih fužin ni več! Tam stoji sedaj velika električna žaga, katero je dal postaviti sedanji lastnik Lintauer.

Šmarje pri Jelšah. Občinske volitve okolice Šmarje so razpisane. Imenik volilcev se lahko pregleda do 1. decembra. Vsak davkoplačevalec naj se potruži pogledat, če je res vpisan. Če ne, naj se kar pritoži! Volitve morajo letos za božičnico prav dobro srečo prinesiti — katoliški stranki! Katoliška misel zmaguje povsod, zakaj bi v občinah ne?! In res si namigavajo naši volilci, da „šterci“ in liberalčki morajo letos vun iz občinskega odbora! Prav bi bilo! Zakaj bi vsaj šmarska okolica ne bila čisto — katoliška?! Na noge torej, zavedni katoliški volilci! — Pozor! — Vsi storimo svojo dolžnost, versko-narodno sveto dolžnost!

Griže. Z veliko silo so se vrgli naši liberalci na mladino. Vse moči so napeli, da si ustvarijo med našo mladino temelj za svoje brezverske in protikatoliške namene. Vsak večer zbirajo sinove in hčere v neki hiši v Migojnicah, kjer se jih navdušuje za liberalizem, ščuje proti duhovništvu, proti veri in sploh proti tistim, ki ne čutijo z njimi. Cuditi se je, da je res v naši občini nekaj starišev, kateri pošiljajo svoje sinove in celo hčere v to nočno šolo. Ko sem pretečeni teden slučajno šel v mraku skozi vas, zagledal sem, kako srčkano so si ti mladeniči in dekleta stiskali roke ter se pozdravljali: zdravo, sodrug!, zdravo sodruginja! Stariši, si pošiljate svoje sinove in hčere v te nočne šole, pomislite, kam jih pošiljate. Kako se tam vzgojujejo, kaj se jim tam vceplja, kaj se tam z mladino godi! Svoje sinove prodajate za srebrne krone, katere jim daje brezverska liberalna stranka, da divjajo po shodih. Nili boljši vinar, katerega si mladenič poštenim potom prisluži, kakor pa judovski groši, za katere prodajate svoje sinove in hčere? Stariši, pomislite v pravem času! In vi dragi mladeniči in mladenke, ki še dobro mislite, pokažite vrata vsakemu, ki se vam bode hlinil in vas vabil v ta brezverski tabor! Sve-ta dolžnost vseh pa je, da podvrčujemo našo mladino ter jo utrjujemo, da bo pozneje lahko sama odbijala vsak, tidi najhujši napad. Ako se nam pokvari vsa naša mladina, ne bodo tega krivi samo nasprotniki, ampak tudi mi, ki nismo ničesar storili v bran.

Sv. Peter na Medvedovem selu. Kmetijska podružnica Mestinje-Sv. Peter na Medvedovem selu priredi poučne shode, in sicer v torek, dne 23. novembra ob 8. uri v stari šoli v Zibiki, ob 3. uri popoldne v kaplaniji pri Sv. Emi, v sredo, dne 24. novembra ob 8. uri v župnišču pri Sv. Petru na Medvedovem selu, popoldne ob 3. uri v župnišču na Sladki gori. Govoril bo na vseh štirih poučnih shodih deželni potovalni učitelj Jelovšek zelo zanimivo o živinoreji, podružnični tajnik Jakob Gomilšek pa bo pojasnjeval glavne ovire kmetijskega napredka. Udje podružnice, pa tudi drugi, pridite polnoštevilno v omenjenih župnijah na poučne shode, da se po- učite o prevažni gospodarski panogi, o živinoreji, kako jo je mogoče izrabiti kar najboljšo v naš gospodarski prid. Naj ne izostane noben ud podružni- co!

Trbovlje V nedeljo 21. t. m. se vrši v gostilni Vincenca Jagra (pri Paroštnu) delavski shod, na katerem bo govoril odlični govornik iz Ljubljane: Shod, na katerega se vabijo vsi delavci in delavke, bo velevažnega pomena.

— Po delavskem shodu pa ima v istih prostorih pazniško strokovno društvo svoj mesečni sestanek.

Gradec. Slov. kat. akad. tehn. društvo „Zarja“ v Gradcu vrši svoj II. občni zbor v zimskem tečaju 1909/10. v petek 19. t. m. ob 1/8 uri zvečer v lokalu „Pri zeleni Stajerski“ s sledečim dnevnim redom: a) čitanje zapisnika prvega občnega zbora; b) poročilo odbora; c) sprejem novih članov; d) slučajnosti.

Nesreča. Iz Sekova poročajo: Hudo se je tukaj poškodoval učitelj godbe in organist benediktinskega samostana p. Štefan Müller, ko se je peljal v torek na večer iz Knittelfelda domov. Na kobenskem klanec se je konj splasil in zdirjal z vozom navzdol. Pater Štefan je pri tem padel z voza in si dvakrat zlomil levo roko. Okrožni zdravnik dr. Böhm mu je dal prvo pomoč, ga obvezal in dal odpeljati v bolnišnico v Knittelfeld.

Odgovor.

(Dopis iz Trbovelj.)

Zadnji čas se berejo v „Narodnem Dnevniku“ jako pogosto dopisi „Iz Hrastnika.“ Mnogo dopisov ima svojo puščico namerjeno na našega gospoda župana. Tuintam ima „Narodni Dnevnik“ kak poseben članek iz Trbovelj in sicer izato, da se hrastniški dopisniki lažje skrivajo pod tem imenom. Nemo sicer, da so hrastniški dopisniki „Narodnega Dnevnika“ in „Narodnega Lista“ v bližnjem sorodstvu z Rošem, pa če bi tega tudi ne vedeli, bi morali to sklepati iz vsebine dotičnih spisov v „Narodnem Dnevniku.“ Saj skoraj ni drugega čitati, kakor slavospev gospodu Rošu in smrt vsem, ki ne trobijo v njegov rog, — oziroma ne plešejo po taktu „Roš-Söhne.“

V svesti si zmagaje nad nasprotnikom, se hvaležijo ti ljudje, da so hoteli hrastniški Nemci vreči iz užitninskega zakupa gospoda Roša, pa da so se pri tem nesmrtno blamirali. Niso se ti blamirali, pač pa gospod Vater Roš, ker so z povzdignjenimi rokami prosili, naj se jih še vendar zanipljevoli v užitninski zakup, saj niso ničesar zakrivali, saj se hočejo poboljšati itd. Volilci so se jih nazadnje usmili. Hoteli so namreč tako Slovenci, kakor Nemci voliti v ta zakup namesto gospoda Roša priljubljenega gospoda podžupana Kramarja, ki bi bil gotovo bolj sposoben za to mesto, kakor gospod Roš, — bivši župan.

Našemu spoštovanemu in obče priljubljenemu gospodu županu se očitja, da je preveč nemški, da z nemščino sili na dan v občinskem uradu, da se premalo briga za Hrastnik itd. Nič bi ne imeli proti temu, če bi na primer „bivši župan“ uradoval samo slovenski, pobilal Nemce s kijem. Toda če pogledamo skozi prste v zgodovino „bivšega župana“, zapazimo v njej mnogo narodnih madežev. Pod bivšim županom je bila v navadi bolj nemščina kakor slovenščina. V gospodarskem opiru se ni storilo skoraj nič drugega važnega, kakor nova cesta iz Hrastnika v Trbovlje, po kateri se je vozil bivši župan. Da je gospod „bivši župan“ idealno naroden, razvidimo iz tega, da je hotel prepričati sokoško veselico v Hrastniku, in sicer samo radi tega, ker se ni vršila slavnost na njegovih prostorih. Ko je on županoval, je oddajal občinski lov navadno Nemcem.

Sicer pa ne obsojamo tako gospoda „bivšega župana“, kakor „Roš-Söhne.“ Le-ti so namreč s svojo neumno politiko dosegli, da je njih oče politično ubit. Na njih leži krivda, da so s svojo napetostjo povzročili, da nismo zmogli v okrajnem zastopu. Kričali in zahtevali so slovenskega zdravnika, pol leta so ga imeli in že jih zapušča.

Sad njihovega dela je, da delavci vedno bolj pošiljajo svoje otroke v šulerajnsko šolo, saj jih je samo letos okoli 50 prestopilo iz slovenske v nemško šolo. To delajo delavci nalašč, samo da pokažejo, da se ne dajo komandirati od „Roš-Söhne.“

Pomilujemo gospoda Roša, da se da tako voditi od svojih sinov in si tako dela vedno večji prepad. Znano nam je sicer, zakaj napačajo „Roš-Söhne“ našega gospoda župana. Radi bi namreč svojemu očetu pripomogli zopet do županskega prestola. Toda motijo se. Roš-župan je dandanes utopijski.

Gospodu Rošu pa svetujemo to-le: Kadar koli bo bral v svojem časopisu kak dopis iz Hrastnika ali iz Trbovelj, kjer se bo napačal naš gospod župan, naj vselej trdo prime svoje ljube Roš-Söhne, da bodo enkrat nehali neutemeljeni napadi, sicer se zna zgoditi, da bodo delavci vsled ondotnih razmer prisiljeni postati nemščini, gospod bivši župan pa ne bodo več sedeli v občinskem zastopu. „Roš-Söhne“ nam izlujenim občinskim odbornikom ne bodo ukazovali!

Podpirajte trgovce, ki so prijatelji krščanske narodne stranke! Svoji k svojim!

Koroško.

Koroška kliče! Z ozirom na zadnjo dogodko na Koroškem, da je zaprlo glavarstvo Narodni dom v Grebinju, da so odvedli slovenskega župana radi rabe slovenskega jezika v zapor, da so namestili in nastavili vse slovenske abiturijente učiteljskine po

samonemških krajih, se mora vsaki pošten Slovenec, ki ima le količkaj rodoljubja v sebi, zgražati nad temi narodnimi grozodejstvi. Prav značilno piše ljubljanski Slovenec: „Vsi Slovenci moramo kot en mož vstati za naše koroške brate. Meso so od našega mesa, kri od naše krvi. Kar se njim godi, reže tudi v naše telo. Sramota za celo Slovenstvo, če bomo pustili, da bodo v Celovcu Slovenci zapirali in policijsko kaznovali po kazenskih paragrafi nemškega Volksratala! Rajši vse razbiti v parlamentu, kakor to dopustiti! Nobenega računskega provizorija in nobenih „državnih potrebščin“ ne poznamo brez naših potrebščin, brez pravic Slovincem na Koroškem! In če bodo prišli morebiti Nemci na Dunaju do pameti, noben mir in nobeno premirje se ne sme skleniti dokler bodo na Koroškem vladale take nezakonite razmere, ki so hujše, kakor na Poznanjskem!“

Nemški Volksverein za Koroško je imel v ponedeljek, dne 15. t. m. svoj občni zbor. O delovanju je poročal deželni odbornik Hönlinger. Povdarjal je, da je obračalo društvo posebno pozornost na slovensko narodno gibanje. Bridko je tožil, da zanašajo kranjski Slovenci prepričanje na Koroško, ki je bila prej tako „tiha in mirna dežela“. Napram Slovincem je treba zavzeti najostrejšo stališče, in posebno kranjskim emiserjem zapreti pot, da ne bodo hodili na Koroško, pomagat svojim bratom boriti se proti nemškemu nasilju. V to so poklicane posebne c. kr. oblasti. Seveda bi bilo Hönlingerju najljubše, če bi se sezidal okoli Koroške kitajski zid, da bi Nemci potem nemoteno zatirali Slovence. Na pomoč so poklicali Nemci državnega poslanca Jessorja s Češkega. Ta pa je povedal Nemcem precej gorke, češ, da zanemarjajo delavce in kmete. Tožil je, da na Češkem Nemci nazadujejo, Čehi pa prodirajo. Boj kot je na Češkem Nemce zelo oškodoval, Čehi pa je okrepil. Zato je svaril pred bojkotom. Znani urednik Lackner je slikal veliko nevarnost, ki preti alpskim Nemcem od Jugoslovanov. Klical je na pomoč severne Nemce, češ, da so ti v manjših stiskah, in prosil Jesseja, naj vpliva pri židovskih dunajskih listih, da zamolčijo vse češke priredbe in pritožbe, tako kakor koroški listi slovenske. „Deutsch bis zur Adria“, to mora biti deviza vsakega pravega Nemca. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor: Deželni odbornik Hönlinger za načelnika, za odbornike: dr. Lemisch, dr. Bruzger, Huth iz Volšperga, Schüller iz Blatograda, Finterič iz Velikoveca in še par drugih vele-nemcev.

Celovec. Umrli je včeraj bivši koroški deželni glavar dr. Erwein v starosti 90 let. Dr. Erwein je bil član koroškega deželnega zbora, odkar je ta pričel zborovati, to je l. 1861., glavar pa je bil od 1884. do 1895., ko je vsled starosti resigniral.

Železniška nesreča. Na lokalni železnici Laundorf-Hüttenberg sta dne 17. t. m. trčila dva vlaka. Ranjenih je bilo 12 oseb. Stirje vozovl tovornega vlaka so zgoreli. Proga je bila do večera zastavljena.

Velik požar pri Beljaku. V nedeljo zvečer proti 8. uri je pričelo goreti v St. Juriju pri kajžarju Tiflingu. Ogenj se je tako hitro širil, da je prešel tudi na sosednje, z deskami pokrite hiše. Mnogo požarnih bramb iz domačega in sosednjih krajev se je s silo borilo proti plamenu. Le z veliko težavo in z napornim trudom so mogli rešiti še ostala poslopja, zlasti pa cerkev pred požrešnim plamenom. Silen veter je nosil daleč po zraku žareče iskre in, ako bi prebivalci, združeni z gasilci, ne polivali lesenih strehi ostalih hiš z vodo, bi zgorela cela vas.

Volšperk. Hlapec Alojz Sternad je nađeval jermen na gonilno kolo stroja za rezanje lusa, pri tem je pa izgubil ravnotežje in padel z lestvice ter si zlomil nogo. Zgubil je takoj zavest ter so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Breže. V nedeljo popoldne je padel 53letni delavec Franc Graser pri elektrarni v Olzo in se utopil. O polnoči ga je našel delovodja Jakob Olsaher mrtvega na grabljah, ko je šel pregledovat zadržavnice. Graser je bil zelo udan pijači, posebno je pa imel rad žganjico.

Kranjsko.

Volitve v obrtno sodišče so se končale v sredo v popolnem porazu liberalnih frakcij in njihovega priveska „Narodne del. organizacije“. Povsod so zmagali naši sodelstveniki. V delavski skupini so mislili liberalci, da jim je zmaga zagotovljena, pa so se močno varali, kajti niti do ožje volitve niso mogli spraviti svojih kandidatov. V skupini obrtnikov so tudi naši prodrli z večino kandidatov. Narodci so se pripravljali že dolgo na boj in so vzeli seboj v bitko ščit (zeleno brošuro), misleč, da jih bo obvaroval poraza in jim naklonil zmago. Pa ravno ta ščit jim je bil v pogubo.

Proslava bitke pod Grunwaldom je praznovala v sredo večer v hotelu „Unionu“ v Ljubljani „Slovenska krščanska socialna zveza“. Sicer bo prava obletnica 500 letnega spomina sijajne zmage Poljakov nad nemškim vitežkim redom šele prihodnje leto, a radi vporabe skioptičnih slik, ki so jih poslali Poljaki, se je vršila proslava že sedaj. G. dr. Lenart je narisal poljsko zgodovino ter obširno in temeljito pojasnil dogodke, ki so dovedli do grunwaldske bitke in sijajne poljske zmage pod poveljstvom kralja Jagiela samega. Skioptične slike so pojasnjevale in predodevale občinstvu, katerega je bilo natlačeno polno, rane dogodke med bitko. Prikrat med slovenskim ljudstvom se je slišalo peti lepo poljsko narodno himno, katero je pel možki zbor „Ljubljana“.

Občni zbor Orlov se bo vršil v nedeljo 21. novembra v Ljubljani. Občni zbor bo kot zaključek dvatedenskega mladeniškega tečaja in se bo vršila tudi javna telovadba udeležencev.

Jugoslovanska soc. demokratska konferenca se vrši 21. in 22. nov. v Ljubljani. Zastopane bodo slovenske, hrvaške in srbske socialistične stranke. Konferenca je sklicana v ta namen, da zavzamejo socialisti skupno stališče proti političnim in kulturnim jugoslovanškim zahtevam. Pri posvetovanjih bodo zastopane tudi druge avstrijsko-ogrske socialne demokracije po svojih gostih.

Grosuplje. Pri Sv. Juriju so se na večer sprli nekateri lovci v gostilni. Dva izmed njih, Perme in Puščak, sta prežala zunaj gostilne in sta napadla Janežiča, ko se je ta vračal iz gostilne proti domu. Ko je Janežič zgrabil za puško, sta mu jo hotela napadalec iztrgati iz rok, pri tem se je puška sprožila in je krogla zadela Puščaka v glavo ter ga težko ranila. Perme je še dalje vlekel za puško, da se je še druga cev sprožila in ga težko ranila na desni nogi. Se-le po tej nesreči so se pijani lovci streznili.

Stari denar so izkopali v Ljubljani, ko so podaljševali cestni jarek iz Gorjupove ceste proti Gradaščici. Našli so v globočini 45 cm več kot 350 srebrnih novcev, katere so oddali lastniku zemlje, takozvanega „mirja“ nemškemu vitežkemu redu. Novi datirajo večina iz leta 1657. za časa vladanja cesarja Leopolda I. do leta 1777 in so najrazličnejšega kova. Ta denar so zakopali najbrž za časa vojne nevarnosti po smrti cesarice Marije Terezije, da ga obvarujejo pred sovražnikom.

Primorsko.

V katoliško vero je prestopil bovški občinski zdravnik dr. Ernest Fürth, žid in je bil v Rimu krščen od kardinala Cassetta. Pozneje je bil Fürth sprejet od sv. Očeta.

Novo okrajno glavarstvo bodo ustanovili na goriškem in sicer za sodna okraja Tržič in Červinjan. Sedež glavarstva bo v Tržiču.

Nabiralnik Slov. sirotišča v Gorici v gostilni g. Ahaca so zlobneži že dvakrat okradli. Povsod pozvečujejo po teh tatovih, ki še sirotam kradejo te male prispevke iz nabiralnikov. To so pač hijene v človeški podobi.

Socialdemokrati imajo dne 28. novembra shod zapnikov vseh okrajnih organizacij na Goriškem. Posvetovali se bodo o ustanovitvi mladeniške organizacije na Goriškem in bodo razpravljali o stališču napram nadomestnim volitvam po pokojnem poslancu Jeriču.

Prehod čez mejo iz Goriške na Laško se bo zdaj vršil lahko tudi po noči, ker se je upeljalo za stražnike od sedaj naprej nočna služba na meji tako, da morejo vozovi vsake vrste in popotniki s priljago tudi po noči čez mejo.

Smrtno ponesrečil se je 28 letni Jakob Cechet, brat deželnosodnega svetnika Josipa Cecheta iz Gorice, ko se je peljal na kolesu iz Palmanove proti domu. Na poti je trčil z nekim drugim kolesarjem in pri tem tako nesrečno odletel na cesto, da je takoj mrtev občal.

železniško postajo v Korminu bodo vendar enkrat razširili. Mala postaja že ne zadostuje več, ker se promet s sadjem in poljskimi pridelki iz vseh zapadnih Brd vedno večja in je toraj že skrajni čas, da se kolodvor poveča.

Narodno-obrambno delo.

Nova nemška šola se obeta v St. Ilju v Slov. gor. Pravijo, da imajo otroci naseljenecv v sedanje šole predaleč hoditi. Glavni vzrok pa je ta, da hočejo v vsakem kotu imeti učitelja—agitatorja. Šulverein je že poslal svojega zastopnika v St. Ilj, da je preštudiral krajevne razmere in da bo glavnemu odboru lahko poročal o upravnosti želje po novi nemški šoli. Društva sv. Cirila in Metoda bo vendar morala kmalu priti do prepričanja, kako velik greh je storila, da je Slovence razcepila pri narodno-obrambnem delu in s tem oslabilila njih odporno moč.

Odpor nasproti nemškutarskemu šolstvu v Saleški dolini. V Šoštanju smo z veseljem vsi pozdravili misel, da se v Velenju osnuje z novim letom otroški vrtec. Ravno tako kakor tam je tudi v Šoštanju živa potreba za tak vrtec. Dosudaj nam ni bilo treba skrbeti za otroke, ker so lepo pohajali v slovenske šole. Odkar pa je ustanovila Südmarka vrtec in nato nemško šolo, se moramo že braniti, da nam ne polovijo v te šole preveč slovenske dece. Stariši radi pošiljajo male otročiče v vrtec in iz tega jih potisnejo v nemško šolo. Le radi tega se polnijo razredi teh šulerajnskih šol v Šoštanju in Velenju. To moramo zaprečiti z ustanovitvijo slovenskih vrtcev.

Občine, okrajni zastopi Saleške in Savinjske doline! Vsi tujci, ki se vozijo po državni železnici od Spodnjega Dravograda do Celja, se čudijo napisom od Velenja do Celja. Na popolnoma slovenski zemlji imamo le nemške napise, nemške listke, nemško uradovanje, imena postaj se pišejo in izklicujejo le nemški itd. Na slabšem smo v tem oziru nego na Koroškem v tistih delih, kjer teče državna železnica. Kaj je temu krivo? Premalo se pobrigamo sami! Vsi zastopi se morajo še enkrat ganiti in zahtevati jezikovne pravice. Predlagamo še enkrat, da se zadeva spravi znova v tir, to-le: Vse občine od Velenja do Celja naj gotovo še v tem letu skličejo sejo in sklenejo, da občina zahteva dvojezične napise, slovenske vozne listke in slovensko uradovanje pri uradni te državne proge. Te sklepe naj spišejo v primerni obliki in podpisane odposljejo na vodstvo S. K. Z. v Mariboru, ki bode izročila takoj svojim poslancem vse peticije, da s temi gredo v železniško ministrstvo in posredujejo primernim potom.

Povdarjamo pa, da ne sme izostati niti jedna občina, ker se moramo na to sklicevati v ministrstvu, da so soglasno občine celoga tega ozemlja vposlale protest. Prepričani smo, da bomo tudi le takrat v tej zadevi česa dosegli, če bo de la nastop skupno delo vseh občin. Če ne pridejo ti sklepi do decembra v roke vodstva S. K. Z., bomo primorani javno občine, ki ne storijo svojih narodnih dolžnosti, spominjati na potrebne korake.

Slovenji graдец. Nekako čudno se človeku zdi, da hodi toliko otrok iz slovenske okolice v nemško šolo. — Može slovenski, saj ste vendar dovolj prebrisani, pomislite vendar vedno pri takem koraku, da je to narodni greh. Mi bi se ne hudovali tako radi tega čina, če bi ne bilo primerne slovenske šole. Toda slovenska okoliška šola je ena najboljših, kar jih poznamo. Saj se tudi tukaj otroci nauče dovolj blažene nemščine. Zakaj se torej zatekate z otroci v nemško šolo? Možatosti je treba zlasti v šolskih zadevah.

Mislinska dolina. Z žalostjo opazujemo pri raznih uradih, da uradujejo docela slovenske občine, ki so sklenile slovensko uradovanje, še vedno z oblastmi v nemškem jeziku. Zakaj je tega treba? Zlasti opozarjamo tajnike teh občin, da storijo svojo narodno dolžnost. Le to uradovanje je krivo, da nastavlja pri uradih v Slovenjem građu vedno več uradnikov, ki niso zmožni slovenskega jezika. Le odločno in vstrajno slovensko uradovanje zahtevajmo!

Baron Večera in prestolonaslednik Rudolf.

Pred kratkim smo poročali, da je v Colorado umrl baron Večera. Amerikanski listi spravljajo umrlega barona Večero v stik s smrtjo prestolonaslednika Rudolfa in trdijo celo, da je avstro-ogrski generalni konzul v New-Yorku to javno povedal. To vest pa generalni konzulat odločno demantira in izjavlja: Akti o žaloigri v Mayerlingu so bili tedaj spravljeni v zaboju in ta zapečaten. Se-le petdeseti smrtni dan prestolonaslednika Rudolfa se bo zaboju odprl in akti oddali javnosti. Dognano je brez vsega dvoma, da prestolonaslednik ni bil umorjen.

Strašna žaloigra.

Strašna drama se tje te dni doigrala v mali francoski vasi Saint Lavrence v bližini Bordauxa. Bogata vdova Cluzeau je o priliki svojega rojstnega godu povabila k sebi okoli dvajset oseb, med njimi tudi mladega Montillauda, s katerim je imela ljubavno razmerje in kateremu je vedno dajala darove. Med tem in vdovnim sinom je prišlo pogosto do prepira, ker je sin mislil, da bo mati poročila Montillauda in da bo on na ta način prikrajšan pri dedščini.

Zabava se je vršila mirno in naposled je ostal pri vdovi edino Montillaud. Mladi Cluzeau je sklenil porabiti to priliko in izvršiti dejanje, katero je že dolgo časa nameraval. Oborožil se je z bodalom in samokresom, zastavil hišna vrata in nato usmrtil s tremi streli iz samokresa mater in njenega ljubimeca. Nato je še kot blazen z bodalom obdeloval obe trupli in ju grozno razmesaril. Ko so sosedje čuli strele in prihiteli k hiši, je morilec grozil, da bo vsakega ustrelil, ki bo poskušal udrjeti vrata. Orožniki so celo noč oblegali hišo. Ko je drugo jutro prišel preiskovalni sodnik pred hišo, mu je vrigel Cluzeau listek in rekel, da je to njegova oporoka. Nato se je odstranil od okna in si pogнал kroglo v glavo. Bil je na mestu mrtve.

Narodno gospodarstvo.

Vinogradniki proti davku na vino. Finančno ministrstvo se bavi že del časa z vprašanjem, kako bi vpeljalo davek na vino. Vedelo se je že naprej, da se bo proti temu uprlo vse, zlasti pa mali vinogradniki, ki so edino navezani na prodajo onega vina, ki ga pridelajo na svojih malih posestvih. Saj je cena vinu v zadnjih letih vedno bolj padala, in zdaj naj bi ta vinogradnik, ki komaj izhaja, moral še plačevati davek od tistega bornega pridelka. Ako se uvede davek na vino, tedaj se zmanjša hipno tudi konzum, in ako paše konzum, tedaj je uničen tudi kmet-vinogradnik, ker ne more razpečati radi povišanja cene svojega pridelka. Dobiček od vsega tega bodo pa imeli bogati pivovarnarji, ki bodo temveč piva prodali, čim dražje bo vino. Ze sedaj ne morejo vinogradniki prodati v dobrih letih svojega pridelka, ker je kupna moč srednjih stanov radi hude draginje močno oslabela. Tukaj si stojte torej v hudem napsrostvu bogataš pivovarnar, katerega hoče finančni minister Bilinski z upeljavo vinskega davka še bolj obogatiti, in ubogi kmet vinogradnik, katerega tira isti k obupu in uničenju. Ni se torej čuditi, da kmet in vinogradnik nimata več poguma in veselja, napravljati nove nasade in se z njimi pečati, ker vešta, da je njiju trad skoro popolnoma zastoj, in dragi izdatki za oskrbo nasadov brez vsakega haska. Vlada ponuja z desnico brezobrestna posojila za nove nasade, z levico pa jemlje v podvojeni meri, kar je posodila. Po vseh vinorodnih deželah so se ljudje ojačili in zahtevali sredstev pred izmozganjem Bilinskega, ki hoče vpeljati vedno nove davke, katerih vsak zadene zlasti nižje sloje kakor oster nož v sr-

ce. Bilinski naj bi si pač privoščil malo poučno potovanje na Dansko, kjer vladajo v finančni upravi naj-srečnejše razmere v celi Evropi. Proti nameravane-mu davku so se dvignili tudi naši ljudski zastopniki in poslanci „Kmečke zveze“ so se na merodajnem mestu energično potegnili za interese stiskanih vinogradnikov.

Sporazum med sladkornimi pridelovalci in tovarnarji dosežen. Kakor sporočajo iz Prage, se je sporazum med pridelovalci sladkorne pese in sladkornimi industriji popolnoma dosegel. Posebno se je trudil za to namestnik grof Koudenhove. V zadnji seji je sprejel odbor za sporazum enoglasno sledeče predloge: Okrajnim organizacijam se prepuste določila in pogoji glede nabave pese, istotako tudi sladkornim agencijam. Od posameznih sladkornih agencij ponujana cena za leto 1910 se je sprejela, in sedaj je treba samo še razne male difference med okrajnimi organizacijami in sladkornimi agencijami poravnati. Za nadaljne dobre in prijateljske odnose med sladkornimi industriji in producenti (pridelovalci) pese, je sklenil sedanji pododbor vpeljati nova pogajanja, kar bo na sladkoru ceno jako ugodno uplivalo.

Paroplovna družba Avstro-Amerikana. Minuli teden je imela paroplovna družba Avstro-Amerikana v Trstu občni zbor, kjer se je govorilo tudi o pogodbi z državno upravo glede upeljave parobrodne črte z Brazilijo in Argentino, za katero bo dovolila država subvencijo. Dalje se je sklenilo, da parniki družbe na črto proti Newjorku pristanejo tudi še v Alžiru in v Almeriji. Na povratku pa se ustavijo na Azorih, v Gibraltarju in Benetkah. V Argentini in Braziliji se uravna vožnja po pogodbi z vlado. Odhod bo iz Trsta, oziroma Buenos Airesa vsake tri tedne. Na tej črto bodo pristale ladje v Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in Neapolj. Družba je imela meseca septembra 2,356.772 kron dohodkov, a od januarja do avgusta pa 16,690.549 kron, vsega skupaj torej 19,047.321 kron, ali 1,404.858 kron več kot lansko leto.

Obrotno kreditno vprašanje.

Eno najnovejših vprašanj za celokupen promet v trgovini in obrtu je kreditno vprašanje zlasti za male podjetnike. Kapitalističnemu sovražniku malih podjetnikov se more le zopet s kapitalom ustavljati. Zalibog, da se je ravno kreditno vprašanje malih obrtnikov dosedaj tako zanemarjalo, akoravno mali obrtniki, kakor tudi poljedelci, potrebujejo nujne državne in deželne pomoči. Da se je ravno to vprašanje vedno tako zanemarjalo, postane lahko usodepolno, ako se ne ukrene takoj kaj za odpravo teh neznosnih razmer.

Pri maloobratnem kreditnem vprašanju prideta posebno dve točki v poštev: višina obrestovanja in rizike. Gre se za to, da se s koristnim in ugodnim zjedinenjem obrtnikov doseže neka gotova sigurnost, ki je potem podlaga za določbo kredita. Iz obrtov se napravijo takle zadrage, ki so istotako zmožne kredita, kot veletrgovine in velike industrijske in akcijske družbe. Dostikrat se dogodi, da postanejo veletrgovine insolventne, in pri takih izgube marsikatera banke velike svote. Pri malih obrtnikih bi bila pa taka izguba zelo majhna, ali bi je pa še celo nič ne bilo, ako se stvar dobro in z razumom vodi.

Kako se naj torej osnujejo take zadrage? Ze važnost prave ocene kredita priporoča osnovno zadržek, ker načelnik zadrage pozna vsakega poedinega zadržkarja, njegove odnose, njegovo zmožnost in dobičkanost njegovega podjetja. V poštev pridejo tu obratni kredit in začetni kredit (nakup novih strojev, orodja itd.)

Obratni kredit se more dovoliti le na kratko dobo in se mora retno do določenega dne vrniti. Zatorej ne gre tukaj obrtnikom podeljevati kredita v obliki zemlje ali pa poslopja. Obratni kredit se ne more podeljevati kot osebni kredit. Drugače je pri začetnemu kreditu, kjer se more za začetki podeliti tudi kredit v obliki poslopja, strojev, prostorov itd., ter je določen na daljšo dobo časa. Dandanes je pri malih obrtnikih v navadi posojilo kot poroštven kredit. To se razvidi že iz nekaterih kreditnih društev, ki so dosegla v kratkem času toliko prometa, da so povečala iz ene sobice pisarno, in bila nekaj let pozneje že v stanu si nakupiti lasten dom. To znači veliko potrebo malih obrtnikov po kreditu, in ako ni pri roki solidnih kreditnih društev, ki bi posojala denar na male vračilne obresti, potem je pa izročen mali obrtnik na milost in nemilost navodom, ki imajo nastavljene visoke obresti, ali pa zasebnim oderuhom. Po nekaterih krajih so stopili mali obrtniki skupaj, vsak je plačal mal delež v blagajno, izvolili so si med seboj upravitelje in si tako sami pomagali. Pa to je le v malih slučajih tam, kjer so ljudje bolj razumni. Za varstvo kreditnega interesa za male obrtnike, poljedelce in slične, bi morala v prvi vrsti skrbeti država sama, da v njih dobe potem zaslonbe dežalne in občinske naprave, da se zagotovi njihov obstoj v prid vseh.

Razgled po svetu.

Atentati na Napoleona I. Življenje Napoleona I. je bilo večkrat v nevarnosti. Navadno se je to dozajalo na dan kake bitke ali boja, ki bi moral odločiti o usodi kakega naroda. Najznamenitejši atentat na Napoleona je

bil oni po btki pri Wagramu. Dne 15. julija 1809. je zapovedal Napoleon, da se napade avstrijska vas Wagram. Vojka je izvršila napad, ki pa je bil od Avstrijcev odbit. Drugi dan je Napoleon ponovil napad na Wagram, kateremu so se morali umakniti Avstrijci, ki so se devet ur hlabo borili. Na avstrijski strani je padlo mrtvih in ranjenih 24 000 ljudi, a na francoski strani 7000 mrtvih in 11 000 ranjenih. Vsled te bitke je zavladovala v Avstriji splošno ogorčenje proti Napoleonu. Naposled se je Avstrija odločila za mir, češ, da je to edino sredstvo, s katerim se more rešiti. Napoleon je privolil v pogajanja ter zahteval, da se mu odstopijo gotove dežele in plača 100 milijonov. Mrznja proti Napoleonu je vsled tega še bolj narasla in se združila v eno samo misel: Smrt tiranu! Res je kmalu prišla prilika za atentat na Napoleona, ko je prišel 2. oktobra v Schönbrunn zaradi pogajanj. Ko je vladar mirno šel mimo vojakov, so opazili človeka, ki se je večkrat skušal približati Napoleonu. Ko je hotel prodreti skozi vrste vojakov, ga je general Rapp opazil, da skuša skrivati nož. Napadalec so prišli in odvedli v trdnjavo. Sam Napoleon ga je izpraševal o vzrokih napada. Neustrašeni mladenič mu ni hotel odgovorjati, temveč je samo rekel, da ni hotel izvršiti napada iz osebnega sovraštva, nego vsled sovraštva cele Avstrije ter da bo drugi dan isto storil, če ga izpuste. Napoleon ga je pustil ustreliti ter prekinil mirovna pogajanja.

Cesarica Evgenija. Bivša francoska cesarica Evgenija, soproga Napoleona III., leži na smrtni postelji. Cesarica je stara 80 let.

Vesela dogodbica iz življenja papeža Pija X. Te dni obhaja sv. Oče papež Pij X. petindvajsetletnico škofstva. Ob tej priliki se spominjamo na sledečo dogodbico: Nekoga lepega jutra je stopil v zakristijo sto nice v Padovi kanonik Sarto; hotel je obkati svojega prijatelja škofa Collegarija, poprej pa še maševati. „Ali imate celebret?“ (škofovo dovoljenje, da sme maševati) ga vpraša stolni župnik. Odgovor: „Žal, nimam ga pri sebi“. Nato se je pričelo strogo zasikevanje. „Odkod ste?“ — „Iz Treviza“ — „Kaj delate v Trevizu?“ — „Nič“, glasil se je odgovor — „Kaj? Nič? Niste niti kaplan niti župnik?“ — „Ne, nič“. To se je zdelo stolnemu župniku sumljivo; rekel mu je, da hoče govoriti pri škofu zanj, da dobi kako mesto, pustil mu je pa vsejedno služiti sv. mašo. Ob onem je pa naročil cerkveniku, naj natanko pazi, če bo tujec pravilno maševal. No, cerkvenik je našel vse v redu in sporočil župniku, da mora ta gospod bti jako pobožen duhovnik. Velik kamen se je vsled tega odvalil župniku od srca in radovedno je prinesel knjigo, da se tujec vpiše. Pač je moral napraviti dolg obraz, ko je čital: „Jožef Sarto, imenovani škof mantovski“.

Zločin jurista Kragujevića. Se je vsem znano, da je lanko leto jurist Kragujević napadel svojega sostanovaleca knjigovodjo Reitza na Dunaju in ga hotel oropati. Ko je tačas poizvedovala poheja o tem dogodu je izjavil Reitz, da je nameraval izvršiti amonour, a ga je Kragujević odvrnil od tega. Drugi dan na to je pa prišel Reitz k policiji in naznanil, da ga je hotel Kragujević z neko zanko zadaviti in oropati. Kragujević je med tem časom zbežal v Budimpešto. V Berlinu so čitali o tej zadevi in so se jeli zanimati za Kragujevića. Komisar Nasse je odpotoval v Budimpešto, kjer je spoznal Kragujevića kot nevarnega zločince, ki je tudi v Berlinu že napravil zločin umora na trgovcu Juliju Engelju. Polcija ga je takoj prijea. Kragujević je obtožen radi mnogih tatvin in ker je tudi dovršil mnogo protinavnostnih zločinov, se bo o tem razpravljalo v tajni seji.

Prepir v rumunskem svetem sinodu. Poroča se, da je škof Gerazim izrekel v navzočnosti naučnega ministra Hareta v seji svetega sinoda, kateremu je predsedval metropolit Atanazij, nad člani sinoda cerkveno prokletstvo, ker so nekateri člani sinoda glasovali za zakon glede cerkvenega sveta, v katerem bi imeli lajki več moči kot doslej duhovniki. Škof Gerazim je izjavil, da je izrekel svoj anatema samo nad onimi, ki so glasovali za zakon. Med temi sta dva metropolita in nek škof. V ministrstvu za uk in bogočastje grajajo Gerazimov čin, a se še ni odločilo v kaki obliki bi nastopili proti njemu. Če se škof Gerazim obrne na carigradskega patriarha s pozivom za varstvo kanoničnega prava rumunske cerkve, je tu pomislek, nastop patriarha glede preganjanj Rumunov v Makedoniji. To je iz ava ministrstva. Dijaki bogoslovja so se zavzeli za Gerazima in groze s stavko, ako se ga kaznuje na kakršni koli način.

Zgodovinski voz poljskega kmeta v Poznanju. Naši čitatelji se gotovo še spominjajo vesti, kako si je pomagal poljski kmet Drzimala v Poznanju, ko mu pruska vlada ni hotela dovoliti, da si sezida hišo na svojem zemljišču. Napravil si je namreč voz po načinu potujočih komedijantov in ga zapeljal na svoje zemljišče. Nastanil se je v njem z vso svojo družino in se veselil, da je tako imenitno nadmodril prusake in njih vlado. Kmalu je tudi našel posnemovalcev, a p uska vlada ni hotela razumeti te dobre poljske šale. Začela je preganjati stanovalece v vozovih z najrazličnejšimi sekaturami, n. p. da v vozovih ne smejo kuhati in kuriti radi nevarnosti ognja itd. Drug za drugim so tem sekaturam podlegli posestniki v vozovih ter se preselili, le Drzimala je vstrajal do zadnjega. Sedaj pa je oddehal tdi on in staval svoj zgodovinski voz na prodaj. Poljaki so sklenili, da kupijo voz za narodni muzej v Krakovu in pooblastili za izvršca nakupa poznanjskega odvetnika dr. Javorskega. Drzimala bo dobil za svoj voz 2000 mark, narodni muzej v Krakovu pa znameniti spomenik tevonskega barbarstva iz 20. stoletja. V vozu bodo Poljaki uredili poseben oddelek za vse ostale dokaze in spomine pruskega nasilja na-proti Poljakom n. pr. zakone, odredbe itd. Prusi si lahko čestitajo na tem muzeju, ki bo še poznim rodovom prikazal njih visoko — kulturo v XX. stoletju.

Ne pozabite na Št. Ilj!

MALA NAZNANILA

ki se prejema po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Otusno in krepko letošnje haloško vino lastni pridelek oddaja kaplanja sv. Barbare v Halcmah s post je Ptuj po 30 K hl. Sodi se posod jo. 224

Naznanjam, da sem otvoril vino-toč brez ulico in da sočim vino domačega pridelka po najnižji ceni. Za obilen obisk se priporoča. Pak Jožef, veleposesnik, Dol pri Planini. 153

Lepo stanovanje, dve s bi, kuhinja, klet in vrt se da s l. decembrom t l. v najem, Pobrežje št. 2 9 pri Mariboru. 912

Pozor Slovenci!

Iščelujem obleke vsake vrste iz garantirano pristnega domačega in tujega sukna po najnižji ceni. Potreba točna in solidna. Franjo Pak, krojač, Dol pri Planini.

Olje od motorja oddaje 100 kg. po 25 K. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

*** Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju, ***

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½% brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5% do 5½%, brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

— Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev. —

Brezplačno reševanje vseh zadev.

4

Solske potrebščine

kupite po ceni in dobro edino pri tvrdki:

Goričar & Leskovšek
v CELJU, Graška ulica št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladev po novih predpisih. — Zaloga šolskih tiskovin, papirja, peres, svinčnikov, peresnikov, raznovrstnih črnil in tušev, kamenčkov, gob, tablic, uradnih zavitek in stavn.

NA DEBELO!

NA DROBNO!

Pravična mera in vaga

Veliko denarja

si vsako prihrani, kdor kupi priznano dobro in močno blago v poštini trgovini ::

Franc Karlin-a naslednik

JANKO ARTMAN

v št. Jurju ob južni železnici.

Velikanska zaloga najboljega manufakturnega, spicerjakega in železninskega blaga po čudovito nizkih cenah, vedno sveže blago.

Za nakup priporočamo tvrdko
M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd.

Stampilje

iz kavčuka se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Hotel
Pri belem volu v Celju

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tuje 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago ::

51

! se priporoča za obilni obisk. !

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta štey. 5

Zastonj

se ne trži, ampak po zmerni ceni s tiskovinami za posojilnice, ki so pri ljubljanski ali celjski zvezi, za občinske urade, za krajne šolske svete in šolska vodstva, za odvetnike, notarje, trgovce obrtnike in zasebnike in vsa društva. Krasne diplome za častne ude, zavitke in pisma s tvrdko, vizitke, vabila za društvene veselice, lepake in letake izdeluje tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Zastonj

se ne trži, pač pa po nizki ceni s trgovskimi knjigami, odjemalnimi knjižicami, papirnatimi vrečami, kredo, svinčniki, črnilom, peresi, tablicami, kartami za tombolo, lampijoni, papirnatimi krožniki in serviet, pismenim papirjem v mapicah in kasetah, albumi za fotografije in razglednice, spominski knjigami za gospodične, vsakovrstnimi razglednicami.

Zastonj

se ne trži, pa ugodno kupite podobice za molitvenike, slike v spomin na prvo sv. obhajilo, podobe sv. družine za steno z milo godbo po 15 K in 20 K, stenske slike papeža, cesarja, škofa, raznih svetnikov, rožne vence iz ribje kosti, leša in kokosa, svetinje iz aluminija, ki nikdar ne rjavijo, škapulirje vsake vrste, križce stoječe, ki se rabijo pri bolnikih in križe viseče za steno ::

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4½%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5½%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastave vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvenzaj praznike. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. dopoldne. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Zastonj v Celje!

Tvrda R. Stermecki v Celju povrne do 24. decembra t. l. vožnjo III. raz. v Celje in nazaj vsakemu, kdor se izkaže iz katerega kraja da je in ako nakupi za tukaj navedeno vsoto blaga: Iz Velenja in Šoštanja za K 50.—, Pake K 40.—, Polzele K 30.—, Sv. Peter, Žalec, Petrovče K 20.—, Sevnica K 60.—, Trbovlje, Hrastnik K 50.—, Radeče, Zidanmost K 40.—, Rimske toplice, Laško K 30.—, Poličane K 50.—, Šmarje pri Jelšah K 40.—, Ponikva, Grobelno, Sv. Jurij, Štore K 30.—.

Izvrstno domače usnje :

priporoča po najnižji ceni

Elizabeta Welle, usnjarija v Framu. 71

Pozor! Slovenci! Pozor!

Josip Macuh, Maribor

Stolna ulica šte. 5.

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cene nizke! Na razpolago je tudi velika zaloga izgotovljenih oblek po jako nizkih cenah. 48

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd. Pivo iz budjeviške češke pivovarne. Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča

37

Lojzika Leon.

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor
Tegethofova cesta 33

pred kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn.

10 Priznana najboljša igle za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Novosti!

Za moške in ženske

krasno zimsko blago

pri

Druškovič-u v Slovenjgradcu.

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

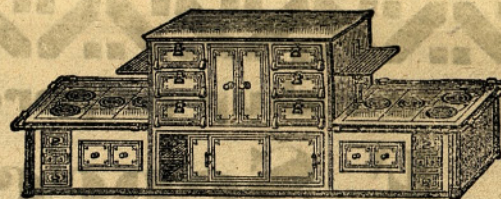
IVAN BERGLEZ, brivec

Maribor, Solska ulica 2.

55

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastonj.

Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kamnine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podo. Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in pri-
vatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo. Na drobno.

Brzjavlj.: „Kamnoseška in-
dustrijska zadruga Celje“. **Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba** Brzjavlj.: „Kamnoseška in-
dustrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno- seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
::: obrt s strojnim obratom. :::

Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnice, fasad, podbojev,
pomolov, nastavkov itd. iz različ-
::: nih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in pode-
barski atelje za umetna cerkvena
dela kakor: altarjev, obhajilnih
miz, prižnic, kropilnih in krstnih
::: kamnov itd. :::

Brušenje, puliranje in struganje
::: kamena s stroji. :::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih
spomenikov iz različnih marmornih
vrst granitov in sijenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih
::: rodbinskih grobišč (rakev).:::

Flakovanje cerkva, dvoran in
hodnikov s šamotnim ali cementnim
::: tlakom. :::

Izdelovanje pohištvenih plošč iz
različnih najbolj idočih marmornih
::: vrst v vseh oblikah. :::
Popravljanje spomenikov, udela-
::: vanje napisov v iste. :::